

ÖREBRO UNIVERSITET

Akademin för juridik, psykologi och socialt arbete

Socionomprogrammet med inriktning mot missbruk, ohälsa och rehabilitering

Campus Eskilstuna, Mälardalens högskola

Socialt arbete C, 30 högskolepoäng

C-uppsats, 15 högskolepoäng

Vt 2011

”Jag började tro på mig själv”

Medlemskap i elevorganisationen Here 4 U - en möjlighet till
utveckling av tron på den egna förmågan

Författare: Eleonore Gillner & Sara Larsson

Handledare: Max Jakobsson

”JAG BÖRjade TRO PÅ MIG SJÄLV”
MEDLEMSKAP I HERE 4 U – EN MÖJLIGHET TILL UTVECKLING AV TRON PÅ
DEN EGNA FÖRMÅGAN

Författare: Eleonore Gillner & Sara Larsson

Örebro universitet

Akademin för juridik, psykologi och socialt arbete

Socionomprogrammet med inriktning mot missbruk, ohälsa och rehabilitering

Campus Eskilstuna, Mälardalens högskola

Socialt arbete C, 30 högskolepoäng

C-uppsats, 15 högskolepoäng

VT 2011

Sammanfattning

Syftet med föreliggande studie var att undersöka ungdomars upplevelser av hur deras deltagande i elevorganisationen Here 4 U:s verksamhet har påverkat deras tro på den egna förmågan. En kvalitativ intervjumetod med semistrukturerad intervjuguide utgjorde metoden för att söka svar på studiens syfte. För att kunna förstå och förklara ungdomarnas utveckling av deras tro på den egna förmågan har begreppet self-efficacy använts som teoretiskt verktyg. Åtta ungdomar vilka haft ett flerårigt medlemskap deltog i studien. Ungdomarna fick svara på frågor vilka utformats efter ämnesområdena Here 4 U arbetar med. Utifrån ämnesområdena söktes svar på om en utveckling av tron på den egna förmågan utvecklats under medlemstiden. Föreliggande studies resultat påvisade att en tro på den egna förmågan hade utvecklats inom samtliga ämnesområden som Here 4 U arbetar med, dock var det mer entydigt inom vissa områden än andra. Studiens resultat påvisade även att den kunskap de tillskansat sig genom utbildningar och föreläsningar de erhållit från verksamheten, var en bidragande faktor till tron på den egna förmågan att göra sunda livsval. Respondenterna påtalade även stödet från handledarna samt grupptillhörigheten som viktiga påverkansfaktorer för utveckling av tron på den egna förmågan. Den slutsats vi kan dra utifrån resultatet är att Here 4 U haft betydelse för ungdomarnas utveckling av tron på den egna förmågan.

Nyckelord: Ungdomar, tro på den egna förmågan, Here 4 U, förebyggande arbete, Self-efficacy

” I BEGAN TO BELIVE IN MY SELF”
A MEMBERSHIP IN HERE 4 U- AN OPPORTUNITY TO DEVELOP BELIEF IN THEIR
OWN ABILITY

Författare: Eleonore Gillner & Sara Larsson

Örebro University

School og law, psychology and social work

The social work program, orientation towards addiction, illness and rehabilitation

Campus Eskilstuna, Mälardalen University

Social work C, 30 credits

C-essey, 15 creditis

Spring term 2011

Abstract

The purpose of the presented study was to examine how young people perceive their participation in the student union Here 4 U, when it comes to their belief in their own capacity and ability. In order to find the answer to this question, a qualitative interview method with semi structured interview manual was performed. To be able to understand and explain how these young people have developed a faith in their own ability, the concept of self-efficacy has been used as a theoretical tool. Eight young people, who had been members of Here 4 U for a longer period of time participated in the study. These persons responded to several question, adapted to the different subject areas Here 4 U are active within. The results of this study showed that a belief in the own ability had been developed within all of these areas, though more significant within some areas, than others. The result of the study also proved that the knowledge they had acquired through education and lectures given within the frames of the organisation, contributed to the belief in the ability to make the rights choices in life. The students participating in the survey also mentioned the support from tutors and the group belonging as important factors influencing them to further develop this belief. The conclusion we can derive on the basis of the results are that Here 4 U had relevance for young people's development of a belief in the own capacity.

Keywords: young people, belief in the own capacity, Self-efficacy, prevention, risk- and protectionfactors, student organization

Innehållsförteckning

1 Bakgrund	5
1.1 Risk- och skyddsfaktorer.....	5
1.2 Syfte och frågeställningar.....	6
1.3 Begreppsförklaring.....	6
1.4 Disposition.....	6
2 Undersökningsområde	7
2.1 Förebyggande arbete för att motverka riskfaktorer bland ungdomar i Västerås stad.....	7
2.2 Elevorganisationen Here 4 U.....	8
3 Tidigare forskning	8
3.1 Förstärka self-efficacy genom empowerment.....	9
matematik på mellanstadiet.....	10
3.4 Empowerment: en begreppsdiskussion.....	11
3.5 Upplevd kompetens hos körskoleelever i Sverige.....	11
3.6 Diskussion.....	11
4 Teoretisk referensram	12
4.1 Self-efficacy.....	13
4.3 KASAM.....	15
5 Metod och bearbetning av empiri	16
5.1 Val av metod.....	16
5.2 Datainsamling och genomförande.....	16
5.3 Databearbetning och analysmetod.....	17
5.4 Validitet och reliabilitet.....	18
6 Resultat och analys	19
6.1 Resultatredovisning.....	19
6.1.1 Skolsituation och relation till andra ungdomar.....	19
6.1.2 Skadegörelse och droger.....	21
6.1.3 Here 4 U:s betydelse för framtida livsval och personlig utveckling under medlemstiden.....	22
6.1.4 Grupptillhörighet och övriga aspekter för ökad tro på den egna förmågan.....	24
6.1.5 Handledarskapet.....	25
6.2 Analys utifrån teoretisk referensram.....	27
6.2.1 Self-efficacy.....	27
6.2.2 Empowerment.....	28
6.2.3 KASAM.....	29
6.3 Analys utifrån tidigare forskning.....	30
7 Slutdiskussion	31
7.1 Slutreflektioner.....	35
8 Referenser	36
Bilaga 1	
Bilaga 2	

1 Bakgrund

Den svenska skolan är en arena för barn och ungdomars kunskapsutveckling och förberedelse inför livet som välfungerande samhällsmedborgare. I såväl skollagen som i *Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet* (LPO 94) framgår att skolan främst ansvarar för elevernas kunskapsinläring, men skolan ska även fungera som en social institution där eleverna i interaktion med andra utvecklar sociala förmågor och lär sig sociala koder. I juni 2011 träder en ny läroplan i kraft. Skolans kunskapsansvar uttrycks möjligt tydligare i denna, men ansvaret för elevernas sociala utveckling ligger också fast i den nya läroplanen. För föreliggande studie används dock företrädesvis nuvarande läroplan. I LPO 94 tydliggörs skolans viktiga roll att hos elever förankra de värden som det svenska samhället vilar på och förbereda eleverna på att kunna leva och verka i vårt demokratiska samhälle. Vidare finns angivet att skolan, vid sidan av hemmet, har en viktig kompletterande roll i skapandet av elevernas grundläggande trygghet och självkänsla. Eleverna har i skolan rätt att uppleva den känsla av tillfredsställelse och glädje som det innebär att göra framsteg och behärska svårigheter av olika slag.

Undersökningen *Attityder till skolan* (Skolverket 2009) påvisade dock att även om majoriteten av eleverna trivs väldigt bra i skolan, finns det i alla årskurser elever som trivs mindre bra. Dessa elever upplever att de blir illa behandlade på grund av mobbning eller andra kränkande handlingar. I rapporten *Skolan, familjen och framtiden: social sårbarhet hos unga* (Andersson & Strander 2001) framkommer att upplevelsen av skolan och de sociala relationer eleverna utvecklar under skoltiden, även präglar individen i ett längre perspektiv. I rapporten dras slutsatsen att de elever som erhållit positiva upplevelser under skoltiden troligen kommer klara sig bättre i framtiden än de som erhållit negativa erfarenheter. De elever som har negativa minnen från skoltiden, antas kunna bli mer socialt sårbara och utgör således en riskgrupp.

1.1 Risk- och skyddsfaktorer

Faktorer som innebär skydd respektive risk för barns och ungdomars utveckling, så kallade risk- och skyddsfaktorer, är återkommande begrepp inom socialt arbete. Lagerberg och Sundelin (2000) beskriver riskfaktorer utifrån att brister i ett socialt förhållande, exempelvis hemförhållanden där det förekommer missbruk eller psykisk ohälsa, kan leda till brister i ett barns utveckling. Konstenius och Schillaci (2010) beskriver dock att en specifik skyddsfaktor eller riskfaktor i sig inte leder till en gynnsam eller ogynnsam utveckling, utan det viktiga är sambandet mellan faktorerna och hur många av dem som närvarar samtidigt. Vidare exemplifierar författarna låg självkänsla, låg social kompetens och låga förväntningar från lärare som riskfaktorer. Medan social och emotionell träning, goda förebilder bland kamrater, mentorskap och kamratstödjare exemplifieras som viktiga skyddsfaktorer. Samtliga ovan beskrivna faktorer kan påträffas i skolans värld.

Skolan lyfts ofta fram som en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn och ungdomar. Skolmiljön med dess tydliga struktur och en förväntan om att eleven kan lyckas är det bästa skolan kan ge barn (Broberg, Almquist & Tjus, 2003).

För att skolan skall kunna vara den viktiga skyddsfaktorn är det viktigt att de elever som riskerar att falla genom skolans skyddsnät fångas upp. Ett sätt att förstärka skolans skyddsnät är att arbeta med förebyggande insatser för barn och ungdomar via elevorganisationer. Hur olika kommuner arbetar med förebyggande insatser för ungdomar skiljer sig åt från kommun till kommun. Vid en sökning om förebyggande arbete i skolan, på skolverkets hemsida

påvisade sökresultatet att insatser vad gäller mobbing i skolan, antidiskriminerande arbete och antivåldsbete är exempel på förebyggande arbete i kommunala skolor. Det förebyggande arbetet bedrivs dock oftast utifrån varje enskilt problemområde (Skolverket 2011). En uppmärksammas förebyggande verksamhet, vilken omfattar arbete med flera tänkbara problemområden i en psykosocial helhetssyn, är elevorganisationen Here 4 U som verkar inom Västerås Stad.

I en tidigare studie om elevorganisationen Here 4 U framkom att ungdomarnas medlemskap i organisationen haft stor betydelse för dem under skoltiden men även senare i livet. Slutsatsen i studien var att Here 4 U som förebyggande insats fyller en funktion i hänseendet att motverka utanförskap och sociala problem på både lång och kort sikt (Hjelm & Wjgård, 2010). Utifrån studiens positiva resultat reser sig frågor om vad man gör i verksamheten som upplevs som så positivt av ungdomarna. Som tidigare nämnts finns det beskrivet i läroplanen att elever har, i skolan, rätt att uppleva den känsla av tillfredställelse och glädje som det innebär att göra framsteg och behärska svårigheter av olika slag. Detta kan förstås som att skolan ska utgöra en plats där elevernas tro på den egna förmågan ska stärkas. Att känna stark tilltro till den egna förmågan kan ses som en viktig skyddsfaktor. Mot bakgrund av tidigare forskning och teoretisk diskussion kring begreppet self-efficacy kommer begreppet i denna studie att utgöra ett teoretiskt verktyg för att undersöka om ungdomars upplevelser och erfarenheter av ett medlemskap i elevorganisationen Here 4 U har påverkat tron på deras egen förmåga, vilket då kan fungera som en skyddsfaktor.

Tron på den egna förmågan beskrivs närmre under föreliggande studies teoretiska referensram utifrån begreppet self-efficacy.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med föreliggande studie är att undersöka åtta ungdomars upplevelser av hur deras deltagande i elevorganisationen Here 4 U:s verksamhet har påverkat deras tro på den egna förmågan. Utifrån studiens syfte har fyra frågeställningar formulerats:

Vilken betydelse har Here 4 U haft för ungdomarnas tro på den egna förmågan vad gäller:

- tankar och beteende i skolsituationer och i relationer till andra ungdomar?
- tankar och beteende kring situationer vilka berör skadegörelse och droger?
- att kunna påverka sina framtida livsval?

-På vilket sätt har verksamheten, handledaren och ungdomsgruppen haft betydelse för ungdomarnas tro på den egna förmågan under deras tid som medlemmar.

1.3 Begreppsförklaring

1.3.1 Self-efficacy

Inom psykologin finns begreppet self-efficacy, vilket är ett centralt begrepp i den kanadensiske professorn och forskaren Albert Banduras (1997) sociala kognitiva teori. Begreppet self-efficacy kan översättas till just individens tro på den egna förmågan men är samtidigt länkad till en teoretisk diskussion om hur tron på den egna förmågan uppkommer.

1.3.2 Elevorganisationen Here 4 U

Here 4 U är en elevorganisation vilken återfinns på 18 högstadie- och gymnasieskolor inom Västerås stad. Organisationen arbetar med förebyggande insatser på skolorna för att skapa en trygg skolmiljö. Arbetet berör bland annat ämnesområdena drogkunskap, mobbing och konflikthantering. Here 4 U grupperna består av ett tvärsnitt av skolans elever samt företräds av en professionell handledare.

1.4 Disposition

Föreliggande studie är uppdelad i åtta avsnitt. Efter det inledande avsnittet redogörs för studiens undersökningsområde i det andra avsnittet, vilket omfattar det förebyggande arbetet med ungdomar i elevorganisationen Here 4 U i Västerås stad. I det tredje avsnittet, vilket berör tidigare forskning, presenteras fem vetenskapliga artiklar vilka berör begreppen self-efficacy och empowerment. I studiens teoretiska referensram, vilken presenteras i avsnitt fyra, redogörs för de teorier vilka använts vid analysen av studiens resultat. Avsnitt fem innefattar redogörelsen för det metodologiska tillvägagångssättet i föreliggande studie, samt en diskussion om studiens validitet och reliabilitet. Avsnittet avslutas med ett resonemang kring etiska aspekter. I studiens sjätte avsnitt presenteras en resultatredovisning samt en analys av denna utifrån den teoretiska referensramen samt tidigare forskning. Studiens sammanfattande slutdiskussion presenteras i studiens sjunde avsnitt. I avsnitt åtta redovisas en förteckning av de referenser som använts i studien. Längst bak i studien bifogas intervjuguiden.

2 Undersökningsområde

2.1 Förebyggande arbete för att motverka riskfaktorer bland ungdomar i Västerås stad

Samverkan mellan olika professioner är viktigt i det förebyggande arbetet med ungdomar i skolan. Det förebyggande arbetet kan ses som ett pussel med många olika aktörer. Viktiga beståndsdelar är de beslut som fattas av politiker, i kombination med den kompetens som finns hos de professionella inom olika förebyggande kommunala verksamheter. Ytterligare en viktig del beskrivs vara ett engagemang hos ungdomarna (Ander, Andersson, Jordevik & Leisti 2005). Exempel på förebyggande insatser är uppsökande verksamheter, elevorganisationer, föräldrautbildning och alkohol och drogprevention.

I Västerås stad finns angivet via dokumentet *Handlingsplan, alkohol- och narkotika förebyggande* (2009) att det åligger ett stort ansvar att tillhandahålla tidiga insatser i ett förebyggande arbete bland de verksamheter som riktar sig till barn och ungdomar. I handlingsplanen understryks att det förebyggande arbetet är en del i att skapa en bra skola och ett gott skolklimat. Detta görs med hänvisning till forskning som påvisar att ett gott skolklimat där barn och ungdomar blir sedda och uppskattade är ett starkt skydd mot att utveckla sociala problem.

På Västerås stads hemsida återfinns ett särskilt barn och ungdomsprogram där mål och ambitioner finns beskrivna för hur arbetet med barn och ungdomar ska utvecklas. Syftet med programmet är att tydliggöra den politiska viljeriktningen inom Västerås stad vilken ska utgöra utgångspunkten för utvecklingen av hur barn och ungdomsarbete ska bedrivas i Västerås. I programmet belyser man vikten av samarbete dels mellan olika offentliga verksamheter och dels även samarbetet mellan det offentliga och allmänheten. I programmet uttrycks bland annat viljan att kombinera kunskapsinläring med social kompetens och att

man vill skapa en skola som står för de demokratiska värdegrunder som återfinns i läroplanen (Västerås stad 2009). Även om Västerås stad har höga ambitioner om hur skolan ska fungera påvisar undersökningen *Liv och hälsa ung* (Landstinget Västmanland 2008) en andel elever som mår dåligt eller mycket dåligt i skolan. I enighet med det som slås fast i handlingsplanen samt i barn och ungdomsprogrammet, att skolan ska fungera som en skyddsfaktor utifrån att skolan ska vara en miljö där det är roligt och utvecklande att vistas, återfinns inom staden en verksamhet som inom det förebyggande arbetet i skolan arbetar för en trygg skolmiljö för alla. Den förebyggande verksamheten är elevorganisationen Here 4 U.

2.2 Elevorganisationen Here 4 U

Under hösten 2000 gick flera av nämnderna inom Västerås stad samman och tog gemensamt fram en politisk plattform för det förebyggande arbetet inom staden. För att på sikt minska behoven av mer omfattande insatser avsattes pengar för att utveckla de förebyggande insatserna riktade till barn och ungdomar. Resultatet av satsningen ledde bland annat till ett samarbetsprojekt mellan Wenströmska gymnasiet och FritidUngdom. FritidUngdom heter i dag Fritid-Förebyggande och är ett av proAros verksamhetsområden. Projektet var *Förebyggandeprojektet - socialarbetare i skolan* och pågick mellan 2001 och 2003. Mål inom projektet var bland annat att stärka ungdomars självkänsla, skapa en trygghet i mötet mellan elev och socialarbetare och stärka gruppens/individens respekt för mellanmänniska värden och enskilda individers integritet.

Projektet skulle vara lärar- och elevstödjande, inrikta sig på värdegrundsfrågor och nätverksarbete och fungera som ett komplement till det kurativa arbetet. En utvärdering påvisade positiva effekter på det arbete som gjordes. En av verksamheter som uppmärksammades mest och hade bäst resultat i projektet var Here 4 U, en gruppverksamhet där deltagarna tillsammans arbetade för att motverka droger, rasism, mobbing och kriminalitet på skolan. Inspirationen för verksamheten hämtades från Stockholm och Fryshuset Lugna gatan, som med framgång vid ett flertal gymnasier i Stockholm vänt destruktiva skolmiljöer till positiva (Here 4 U 2004).

Here 4 U:s goda resultat gjorde att projektet permanentades som verksamhet år 2009. Idag omfattar verksamheten 18 högstadies- och gymnasieskolor inom Västerås stad. Verksamhetens arbete grundar sig idag på att medlemmarna i elevorganisationen strävar mot att skolan ska vara en plats där både elever och personal känner trygghet och respekt. Utgångspunkten är att det ska finnas en mångfald i gruppernas sammansättning med medlemmar från olika kulturer i det svenska samhället och olika gymnasieprogram. Ungdomarna får själva ansöka om ett medlemskap i elevorganisationen, när det sedan finns en ledig plats i gruppen kallas ungdomen till en intervju. Anledningarna till att ungdomarna söker till elevorganisationen varierar, exempelvis att ha en önskan om att vara delaktig i arbetet för en bättre skolmiljö, eller att man har ett engagemang i sociala frågor. Vid en eventuell antagning får ungdomen skriva under ett kontrakt där man godkänner sitt åtagande att följa elevorganisationens regler och riktlinjer. Denna urvalsprocess finns dels för att öka statusen av att vara medlem i Here 4 U och dels för att det finns ett begränsat antal platser. Handledarna har även möjlighet att välja ut ungdomar som de vill ha med i elevorganisationen. Detta för att gruppen ska vara representativ av ett tvärsnitt av skolans elevunderlag. Det innebär att tvärsnittet även innefattar de elever som av någon anledning har hög skolfrånvaro eller uppvisar tecken på utanförskap, det vill säga beteenden vilka utgör en riskfaktor. Några av deltagarna i Here 4 U har av olika anledningar tidigare varit i kontakt med bland annat polis och socialtjänst. Inom Here 4 U ses inte detta som något hinder utan snarare som en möjlighet att hjälpa ungdomen att rikta sin energi mot någonting positivt istället för någonting negativt. Som medlem i elevorganisationen utbildas eleverna bland annat i drogekunskap, socialpsykologi, mobbing

och dess mekanismer, ilskekontroll och konflikthantering. Dessa utbildningar ges för att ge medlemmarna verktyg att hjälpa andra som har problem och för att kunna verka på skolan som goda förebilder i strävan att skapa en trygg skolmiljö (Here 4 U 2011).

3 Tidigare forskning

Forskningsrapporter samt vetenskapliga artiklar vilka berör socialt förebyggande arbete med ungdomar kopplat till begreppet self-efficacy, har inte kunnat återfinnas. Forskningen som presenteras nedan berör begreppen self-efficacy och empowerment och hur dem är implementerbara i en mångfald olika områden som rör mänskligt beteende. Vid sökningen i databaserna LIBRIS, PsycINFO, PubMed, DiVA samt LibHub användes sökord såsom self-efficacy, empowerment, ungdomar/adolescents, förebyggande arbete/prevention samt elevorganisation/student organisations.

3.1 Förstärka self-efficacy genom empowerment

Heslin (1999) har skrivit en artikel med syfte att belysa hur chefer med hjälp av empowerment kan öka de anställdas prestationsförmåga genom att förstärka deras self-efficacy.

Artikeln syftar till att hjälpa chefer att utnyttja de tekniker som i dag finns för att öka self-efficacy. Genom att praktisera teknikerna ska cheferna kunna tillvarata potentialen hos varje enskild anställd. Heslin (1999) har beskrivit en modell med sex olika tekniker för chefer att beakta när det kommer till att öka de anställdas self-efficacy. Heslin menar att om cheferna beaktar teknikerna så bidrar det till stärkt self-efficacy hos personalen. De tekniker Heslin lyfter fram är coaching, delaktighet, mentorskap, åskådliggöranden, uppmuntran och belöning. Teknikerna grundas i Banduras källor till self-efficacy. Då self-efficacy är ett situationsspecifikt begrepp beskriver Heslin att det optimala sättet att bygga self-efficacy baseras på egenskaper hos den anställda och den situation det handlar om. Exempel på att öka en anställds self-efficacy beskriver Heslin vara genom att chefen delegerar ut ansvar på den anställda. Delegeringen skall dock vara av dignitet som den anställda kan hantera och kan lyckas med för att det skall generera en ökad self-efficacy. Delegering av ansvar, där den anställda genom delegeringen får ökat inflytande, är en viktig och väldokumenterad komponent i empowerment.

Innan chefer tillämpar dessa tekniker på de anställda måste cheferna dock förstå de anställda som individer och se deras personliga kvalitéer, detta för att kunna skraddarsy en teknik och förhållningssätt som fungerar på var och en av dem. Även om ett individuellt förhållningssätt gentemot de anställda kräver stor ansträngning av cheferna, kommer det i slutändan gynna cheferna. Genom att de anställda får uppgifter att utföra som de sannolikt kommer lyckas med, genererar detta stärkt self-efficacy hos individen. Resultatet blir att stärkt self-efficacy leder till ökad prestationsförmåga och den anställda vågar således ta sig an svårare uppgifter (Heslin 1999).

3.2 Betydelsen av self-efficacy vid barns kommande yrkesval i livet

Bandura, Barbaranelli, Capara och Pastorelli (2001) har skrivit en artikel där de tittat på betydelsen av barns self-efficacy för kommande yrkesval i livet. I denna longitudinella kvantitativa studie deltog 272 barn i åldrarna 11 till 15 år med en medelålder på 12 år, varav 142 killar och 130 tjejer. Deltagarna kom från två högstadieskolor i ett bostadsområde nära Rom i Italien. Man ansåg att fördelningen mellan familjernas socioekonomiska bakgrunder i det valda bostadsområdet motsvarade fördelningen i populationen i ett större samhälle. I studien deltog även elevernas lärare samt 84 procent av elevernas mödrar. Man presenterade

studien för deltagarna som ett projekt för att vinna förståelse för hur barn utvecklas. Syftet med studien var att klargöra om socioekonomiska förhållanden, barns och föräldrars ambitioner med utbildningen och den upplevda effekten av skolframgångar, hade något samband med barnens föreställningar om sin framtida karriär och vilka val de måste göra för nå dit.

Studien resulterade bland annat i ett empiriskt stöd för att det finns ett samband mellan ovan nämnda förhållanden och barns karriärval. I studien framkom att föräldrar hyser större ambitioner för sina barns utbildning om de tror på sin egen förmåga att kunna påverka sina barns skolmässiga utveckling. Dessa resultat stämmer överens med tidigare forskning om att en stark känsla av att kunna påverka underbygger höga förväntningar hos barn och föräldrar. Engagerade föräldrar handlar på sätt som underbygger deras barns akademiska, sociala, och självreglerande förmåga, vilket ökar barnens ambitioner och skolprestationer.

3.3 Utveckling av barns self-efficacy vad gäller matematik på mellanstadiet

Usher och Pajares (2009) har genomfört en studie gällande vad som formar tron på den matematiska förmågan hos barn på mellanstadiet i skolan. Studien genomfördes i en kommunal skola i en förort i sydöstra USA. Tidigare forskning vad gäller begrepet self-efficacy och matematiska förmågor har genomförts på i huvudsak äldre elever. Forskarna ville därför undersöka en yngre grupp elever då forskarnas tanke var att utvecklingen av self-efficacy formas i de yngre skolåren i takt med att uppgifterna blir svårare. Deltagarantalet i undersökningen var fördelat i tre undersökningsfaser med en fördelning av 1111, 824 och 803 elever i respektive studie. Studiens syfte var att utveckla en skala, baserad på Banduras fyra källor till self-efficacy, för att med skalan sedan kunna mäta elevers self-efficacy i förhållande till deras matematiska förmågor.

Studien inleddes med en pilotstudie där frågorna baserades på Banduras fyra källor till self-efficacy, vilka beskrivs närmre i denna studies avsnitt om studiens teoretiska referensram. Elevernas tro på den matematiska förmågan bedömdes utifrån tidigare källor för matematisk self-efficacy: *mathematics grade self-efficacy*, *mathematics courses self-efficacy*, *mathematics skills self-efficacy* och *self-efficacy for self-regulated learning*. Pilotstudien följdes upp med ytterligare två studier. I de senare studierna förkastades en del av pilotstudiens ämnen och frågeställningar då de hade låg korrelation för framtagandet av skalan. Resultatet från den sista fasen i studien visade att var och en av Banduras källor till self-efficacy hade ett signifikant samband med tidigare framtagna skalor för matematisk self-efficacy, samt med motivationsrelaterade uppfattningar om den matematiska självbilden, målet med uppgiften och en positiv känsla inför uppgiften .

En analys i studien gav stöd åt Banduras tidigare hypotes och forskningsresultat att den mest kraftfulla källan till self-efficacy är erfarenheten att ha behärskat en uppgift. Elever vilka fått nya färdigheter och upplever att de lyckats med en utmanande uppgift, får en ökad tilltro till sin egen förmåga. Lärare bör därför försöka att ge instruktioner inför en utmanande uppgift till elever på ett sätt som maximerar möjligheten för eleverna att tro att de klarar av uppgiften, även om den verkar svår. Studiens resultat påvisade dock att den framtagna skalan inte kan överföras på andra akademiska områden. Däremot påvisar studien tydlig relevans i att använda Banduras fyra källor vid ett framtagande av andra typer av skalor när man önskar mäta self-efficacy.

3.4 Empowerment, en begreppsdiskussion

Tengland (2008) för i sin artikel en diskussion kring begreppet empowerment, ett begrepp som används i ett flertal professionella områden, allt ifrån psykoterapi till socialt arbete. Tengland (2008) beskriver att även om man använder sig av samma begrepp är det inte alltid självklart att man pratar om samma sak eller har samma mål med begreppet. Syftet med artikeln är att tydliggöra begreppet empowerment och finna en rimlig definition som är användbar inom flera yrkeskategorier. I artikeln diskuteras olika förslag till en definition av empowerment, exempelvis att ta kontroll över sitt liv och sin hälsa, självständighet, self-efficacy och frihet. Tengland (2008) har i artikeln använt sig av en metod som kallas begreppsanalys, vilket innebär att man försöker hitta egenskaper i ett begrepp som sammantaget är nödvändiga för att definiera begreppet. Tengland (2008) har i artikeln jämfört hur begreppet empowerment används i olika professionella sammanhang samt studerat litteratur och artiklar. Vanligtvis är språket ett viktigt kriterium när man ska definiera begrepp. Begreppet empowerment skapades i sammanhanget att förändra förutsättningar för marginaliserade grupper i samhället men har ingen direkt språklig översättning. I artikeln gör Tengland (2008) också en åtskillnad mellan några begrepp som ofta används i litteraturen om empowerment. Dessa begrepp är self-efficacy, självkänsla och självförtroende. Med självkänsla avses hur man värderar sig själv som individ. Självförtroende baseras på tron om individens allmänna förmåga att hantera situationer och uppgifter i livet. Self-efficacy ska å andra sidan förstås som individens föreställningar om sin egen kapacitet att hantera specifika situationer eller uppgifter i livet.

Slutsatsen i artikeln är att det finns två rimliga och användbara definitioner, nämligen empowerment som mål, vilket betyder att ha kontroll över de faktorer som avgör livskvaliten samt empowerment som process, där det skapar en professionell relation mellan professionell och klient där klienten själv tar kontroll över förändringsprocessen.

3.5 Upplevd kompetens hos körskoleelever i Sverige

Sundström (2006) genomförde vid Umeå universitet en litteraturstudie gällande upplevd kompetens hos eleverna vid förarutbildningarna i Sverige. Bakgrunden till studien grundas på att det i kursplanen vid förarutbildningarna ingår en ny del gällande självvärdering av förarkompetensen. För att garantera att målet i kursplanen uppfylls behöver nya mätmetoder utvecklas gällande självvärderingen.

Studiens syfte var att beskriva och jämföra olika begrepp vilka kan användas som indikatorer för den upplevda kompetensen, samt att utifrån begreppen ge förslag på hur man inom förarutbildningen kan mäta den upplevda förarkompetensen hos eleverna.

Metoden för studien var att med valda sökord såsom *self-assessment*, *self-concept*, *self-efficacy* och *perceived competence* göra litteratursökningar i biblioteks- samt artikeldatabaser. Studien var fördelad i tre kategorier. Först presenterades de olika begreppen om upplevd kompetens, och i den andra delen jämfördes begreppen på såväl teoretisk som empirisk nivå. Den tredje och avslutande delen i studien, relaterar till upplevd kompetens och målen om självvärderingen för att undersöka lämpligheten i vilka begrepp som är användbara för att mäta upplevelsen av förarkompetens.

I litteraturen för studien återfanns två traditioner för att beskriva upplevd kompetens: kognitivt inriktad tradition och en motivationsinriktad tradition. Studien tog sin utgångspunkt i fyra begrepp inom de båda traditionerna, inom vilka Pintrich och Schunk (2002) bedrivit omfattande forskning. Begreppen benämns *expectancy beliefs*, *ability beliefs*, *self-concept* och

self-efficacy. I litteraturstudien jämfördes dessa begrepp gällande definition och struktur, mätning och relation till prestation.

Ett av studiens resultat var att det är viktigt att utveckla ett instrument för att mäta den upplevda förarkompetensen i enighet med att uppfylla målen om självvärdering i kursplanen. Resultatet påvisade att då kursplanen är målrelaterad så är begreppen *self-efficacy* samt *expectancy beliefs* de begrepp som bäst kan användas för att mäta upplevd förarkompetens. Dessas lämplighet baseras på att begreppen är uppgifts- samt domänspecifika, samt fokuserar på den kognitiva skattningen av kompetensen och inte en affektiv. Sammanfattningsvis pekar studien på att *self-efficacy* och *expectancy beliefs* är lämpliga begrepp för att erhålla indikatorer på den upplevda kompetensen hos körskoleeleverna då begreppen hade lämplighet för alla aspekter av mätningen.

3.6 Diskussion

En sammanfattning av ovanstående studier är att det finns mycket forskning genomförd på *self-efficacy* inom många olika professioner. Socialt förebyggande arbete med ungdomar kopplat till *self-efficacy* tycks, som tidigare nämnts, vara ett närmast utforskat område. Ovanstående forskningsrapporter visar ändå, var och en, på mångfalden av undersökningsområden och relevansen att implementera *self-efficacy* som ett begrepp att använda när man undersöker mänskliga beteenden.

Sundströms (2006) studie påvisar bland annat att *self-efficacy* är ett lämpligt begrepp att använda i föreliggande studie då begreppet är uppgifts/situationsspecifikt, det vill säga individens tro på att klara av en specifik uppgift eller situation. Sundströms slutsats innebär att begreppet får relevans då respondenturvalet i föreliggande studie är skolungdomar, vilka befinner sig i en målinriktad miljö och dagligen förväntas utföra specifika uppgifter. Vikten av ett tydligt ledarskap där tid tas åt att se individen och dess personliga kvalitéer och möjligheter för att lyckas med en uppgift framgår i såväl Heslins (1999) och Usher et al. (2009) studier. Gemensamma nämnare för dessa två studier var även resultaten att erfarenheten av att tidigare ha behärskat en uppgift genererar en ökad känsla av att klara av en kommande specifik uppgift. Studierna påvisar likheter i hur människan, såväl vuxna som barn, behöver uppleva framgången av att ha lyckats med en uppgift för att öka *self-efficacy*. Heslins (1999) studie påvisade även vikten av att som ledare arbeta med empowerment för att stärka *self-efficacy*, vilket blir intressant för föreliggande studie då empowerment är ett arbetssätt inom Here 4 U. Då empowerment framhålls vara en del av arbetet att stärka människors *self-efficacy* bekräftar relevansen att använda båda begreppen i föreliggande studie. Tenglands (2008) begreppsanalys och försök att definiera begreppen empowerment, *self-efficacy*, självkänsla och självförtroende är nödvändig för föreliggande studies validitet. En definition av begreppen är viktigt för att säkerställa att föreliggande studie undersöker ungdomars *self-efficacy* och inte närliggande begrepp såsom självkänsla och självförtroende. I det beskrivna problemområdet till föreliggande studie beskrevs risk- och skyddsfaktorer för en gynnsam utveckling för barn och ungdomar, samt vikten av skolan som skydds nät. Bandura et al. (2001) belyser i deras studie vikten av föräldrars engagemang i sina barns skolgång samt vikten av förebilder i hemmet för en utveckling av *self-efficacy*. Tänkbart är att en elevorganisation, som Here 4 U, kan vara ett förstärkt nätverk i skolan för bland annat ungdomar som inte har hemförhållanden som ger möjlighet till att utveckla *self-efficacy*.

4 Teoretisk referensram

I föreliggande studie har begreppet self-efficacy använts som utgångspunkt för att förklara respondenternas upplevelse av deras tro på den egna förmågan. Valet att använda ett begrepp, vilket är teoribaserat, som utgångspunkt för föreliggande studie skulle ha inneburit att studiens vetenskapsteoretiska inriktning hade varit deduktiv. Angreppssättet i föreliggande studie har varit deduktiv utifrån att begreppet self-efficacy användes som utgångspunkt vid framtagandet av studiens intervjuguide. Men för att skapa en bredare förståelse för respondenternas upplevelser har andra teorier tillkommit under processens gång vilket påverkat att studiens vetenskapsteoretiska inriktning blivit abduktiv. De teorier, vilka utgör föreliggande studiens teoretiska referensram, har valts då de kompletterar varandra för att ge förståelse i analysen av respondenternas upplevelser.

4.1 Self- efficacy

I kommande avsnitt presenteras och diskuteras begrepp vilka är kopplade till self-efficacy. I den löpande texten beskrivs termerna utifrån deras engelska benämningar, vilka är myntade av upphovsmannen Albert Bandura. Valet att presentera begreppen på engelska baseras på att undvika misstolkningar då det i dagsläget inte finns någon vedertagen svensk översättning till begreppen.

Begreppet self-efficacy är en viktig del av den kanadensiske psykologen och professorn Albert Banduras social-kognitiva teori. Under 1960-1970- talet verkade Bandura som forskare vid Stanford University. Han började sin forskning i samarbete med sin första doktorand Richard Walters. Tillsammans bedrev de fältstudier om social inlärning och aggressivitet hos pojkar. Bandura och Walters fascinerades av utmaningen att förklara antisocialt beteende hos pojkar som kom från stabila familjeförhållanden i trygga bostadsområden, snarare än att påvisa att det bara är ogynnsamma förhållanden som är orsaken till aggressioner och antisocialt beteende. Forskningsresultaten påvisade betydelsen av modellinlärning vad gäller mänskligt beteende. Banduras forskning om social inlärning ledde till att han publicerade en bok om social inlärningsteori, vilken inom psykologin ökade intresset för socialt lärande under 1980-talet. Under mitten av detta årtionde utvecklade Bandura den social kognitiva teorin vilken innebär att människans utveckling av ett beteende sker i ett samspel mellan personliga, beteendemässiga och miljömässiga influenser. Detta kan exempelvis ske genom att människan utvecklar ett beteende genom att observera andra människors beteenden. Människans möjlighet till självreflektion om sin egen funktion och sin personliga förmåga att utföra en uppgift är ett mänskligt attribut som har en betydelsefull del i den social kognitiva teorin. Bandura framhåller att en individs förvisning om self-efficacy är grunden för mänsklig motivation, välbefinnande och personliga prestationer. Om individen inte har tron på att den kan uppnå ett gott resultat i en specifik handling är sannolikheten liten att individen har motivation och ork att fortsätta om den stöter på svårigheter (Pajares, 2004). Graden av self-efficacy påverkar alltså individens benägenhet att slutföra uppgifter, vilka mål den sätter upp och vilket engagemang den känner inför att uppnå målet men även vilka förväntningar den har på vilket resultat som kommer uppnås. Viktigt är också att graden av self-efficacy påverkar hur individen agerar när den stöter på svårigheter i en uppgift och hur hög motivationen individen har att fortsätta innan den ger upp (Bandura 1997).

Bandura beskriver fyra källor för att påverka graden av self-efficacy. Dessa källor benämns som *enactive mastery experience*, *vicarious experience*, *verbal persuasion*, *physiological and affective states*. *Enactive mastery experience* beskrivs vara den mest betydelsefulla källan vid skapandet av self-efficacy då den utgörs av individens erfarenheter av hur man själv klarat av

en specifik situation eller uppgift. Upplevelsen av att ha klarat av något framgångsrikt bygger upp en stark personlig self-efficacy. Ett misslyckande däremot underminerar individens grad av self-efficacy i den specifika situationen. *Vicarious experience* utgörs av hur individen ser att någon som befinner sig i en liknande situation som denne klarar av en specifik uppgift. Det innebär således hur individen jämför sig med den andra personen, exempelvis så kan du inte veta om du sprang snabbt om du inte har någon att jämföra ditt löpresultat med. Det tredje sättet att stärka en individs self-efficacy, *verbal persuasion*, innebär att en betydelsefull person uttrycker en tro på att individen kommer lyckas med en specifik uppgift. Då begreppet self-efficacy är situationsspecifikt innebär det att personen som ger sin uppmuntran och övertygelse om att individ kommer lyckas ska vara betydelsefull för individen i den givna situationen. Den fjärde källan till self-efficacy, *physiological and affective states*, handlar om att den fysiska och psykiska hälsan har en avgörande roll när man avgör sin kapacitet att klara av en situation. En viktig grund för hur individen bedömer sina förmågor baseras på den fysiska och psykiska statusen. Det handlar om hur individen tolkar fysiska och psykiska reaktioner som uppstår i en viss situation. En individ med hög self-efficacy bryr sig inte nämnvärt om att den i vissa situationer exempelvis upplever nervositet, utan ser det som något naturligt. En individ med låg self-efficacy låter däremot den fysiska eller psykiska reaktionen fungera som bevis på att den inte bemästrar situationen (Bandura 1997)

Self-efficacy kan lätt blandas ihop med liknande begrepp som självkänsla och självförtroende. Bandura (1997) menar att self-efficacy handlar om hur individen bedömer sin kapacitet att klara av någonting medan självförtroende handlar om hur du bedömer ditt självvärde. Tengland (2008) beskriver självkänsla som hur man värderar sig själv som individ. Självförtroende baseras enligt Tengland på tron på individens allmänna förmåga att hantera situationer och uppgifter i livet medan self-efficacy å andra sidan är uppgiftsspecifikt. En individ kan ha hög self-efficacy inför en specifik uppgift men låg inför en annan specifik uppgift.

Som tidigare nämnts var utgångspunkten i föreliggande studie att endast använda begreppet self-efficacy som teoretisk referensram för studiens analys. I respondenternas beskrivningar av deras medlemstid i Here 4 U lyftes andra förhållanden fram som viktiga, för deras utveckling, vilka begreppet self-efficacy inte berör. Utgångspunkten var att undersöka hur den enskilda individens tro på sin egen förmåga påverkats i en kollektiv kontext. Self-efficacy förklarar enbart en enskild individs tro på sin förmåga och kan inte användas för att förklara relationer mellan människor i olika sammanhang. Respondenterna lyfte återkommande fram bland annat känslan av grupp tillhörighet och ansvarskänslan för gruppen som viktiga aspekter vilka inte kan förklaras med begreppet self-efficacy. Vidare blev det av intresse att försöka förstå processen fram till en ökad tro på den egna förmågan, vilket upplevdes som att källorna till self-efficacy inte fullt ut gav svar på. För att inte plocka bort viktiga svar och för att kunna förstå processen fram till en ökad tro på den egna förmågan, lyftes därför två andra teorier in i den teoretiska referensramen för att komplettera begreppet self-efficacy .

4.2 Empowerment

Begreppet self-efficacy är en beskrivning av en persons bedömning av att kunna klara av en specifik situation, vilket kan beskrivas som ett tillstånd. Begreppet empowerment är inte ett begrepp vilket beskrivet ett tillstånd, utan ett begrepp för ett arbetssätt där man möjliggör processer i ett förändringsarbete inom bland annat socialt arbete.

Det finns i dag ingen entydig definition av vad empowerment innebär och det finns ingen direkt översättning av begreppet till svenska. Dock har det sitt ursprung i begreppet power

som kan översättas till flera ord på svenska, bland annat styrka, kraft men även makt. Empowerment används på olika sätt inom olika professioner. Inom den hjälpande sektorn är begreppet särskilt intressant då det betonar vikten av att hjälpa människor i utsatta situationer. Askheim och Starrin (2009) beskriver empowerment utifrån olika infallsvinklar. I föreliggande studie blir det relevant att se empowerment utifrån den infallsvinkel där utgångspunkten i empowermentarbetet handlar om att stärka individer eller grupper så att de själva får kraft och styrka att ändra på de villkor som gör att de befinner sig i en utsatt situation. Man söker sträva mot att synliggöra sambandet mellan individens livssituation och samhällets strukturella förhållanden, alltså empowerment som etablering av motmakt. Här handlar det om att få i gång processer hos människor så att de stärker sin självkontroll vilket gör att de bland annat får bättre självförtroende och bättre självbild. Man söker skapa en medvetenhet hur individens livssituation hänger ihop med samhälleliga strukturer och därmed också visa på att man inte är ensam i sitt problem utan delar det med många andra (Askheim et al 2009).

I en studie gjord 2007 av Tengqvist, Björling och Milling intervjuades både klienter och personal om vad de ansåg vara viktigt vid arbete med empowerment. I studiens resultat så betonas att människosyn, värderingar och förhållningssätt är viktiga beståndsdelar i empowermentarbete. De viktigaste förhållningssätten beskrevs som:

”att se alla människor som kapabla om de ges rätt förutsättningar, att fokusera på alla individers lika värde och rättigheter och att synliggöra och förändra maktstrukturer så att de uttrycker respekt för människors lika värde och rättigheter.” (Askheim et al. 2009 s81-82).

Dessa förhållningssätt framhölls i studien som avgörande för att möjliggöra empowerment.

4.3 KASAM

Då empowerment kan förstås som en process och self-efficacy är beskrivningen av ett tillstånd, så är KASAM ett begrepp vilket bland annat beskriver en individs känsla av delaktighet i ett sammanhang. Då respondenterna i denna studie beskrev en stark känsla av att tillhöra en kontext lyftes KASAM in i den föreliggande studiens teoretiska referensram.

Aaron Antonovsky intresserade sig under 1990-talet för hur det kom sig att många människor, som trots att de genomlider stora påfrestningar i livet, ändå förblir friska. Antonovsky inriktade sig i sin forskning på de friska delar som finns i en människas tillvaro, vilka påverkar och upprätthåller god hälsa, istället för orsaker som påverkar ohälsa. Antonovskys forskning resulterade i den salutogena teorin. Förklaringar till hur människor uppfattar hälsa/ohälsa fann Antonovsky vara baserad på människans känsla av sammanhang, KASAM (Antonovsky 2005).

KASAM utgörs av tre beståndsdelar vilka benämns som *begriplighet*, *hanterbarhet* och *meningsfullhet*. Dessa tre beståndsdelar krävs för att en individ ska känna att den är en del i ett sammanhang. Med *begriplighet* avses en individs möjlighet att förstå situationer som händer i tillvaron som sammanhängande och tydliga snarare än slumpmässiga och oförklarliga. *Begriplighet* handlar således om en känsla av att se världen som något förutsägbart och begripligt. Med *hanterbarhet* menas individens förmåga att hitta lösningar på ett problem som uppstår. En hög känsla av hanterbarhet minskar risken att se sig som ett offer inför olika händelser i livet. Beståndsdelan *meningsfullhet* beskrivs som vikten av att vara delaktig i sin egen livsprocess. *Meningsfullhet* betraktas som KASAM:s motivationskomponent vad gäller individens känsla av engagemang och positiv tillfredsställelse inom betydelsefulla områden i

livet. Meningsfullhet beskriver Antonovsky vara den viktigaste komponenten i KASAM (Antonovsky 2005).

5. Metod och bearbetning av empiri

5.1 Val av metod

Mot bakgrund av denna studies syfte att undersöka respondenternas upplevelse om medlemskapet i Here 4 U påverkat deras tro på den egna förmågan, användes en kvalitativ undersökningsmetod med semistrukturerade intervjuer. Den kvalitativa metoden används då forskaren önskar få kunskap om individens upplevelser av en situation via individens egna ord och beskrivningar (Larsson, Lilja och Mannheimer 2005). Den kvalitativa metoden är enligt sin metodbeskrivning mest relevant då föreliggande studie avsåg att undersöka respondenternas upplevelser av deras tid som medlemmar i Here 4 U.

I denna studie finns en problematik som inte kan bortses från i den kvalitativa intervjusituationen, nämligen att det inte går att säkerställa att respondenterna inte formulerar sina svar efter vad de tror är det rätta svaret på frågan (Kvale & Brinkmann 2009). För att minimera risken för riktade svar från respondenterna, valdes i den föreliggande studien att inte berätta innebörden av begreppet self-efficacy för respondenterna. Däremot när studiens syfte lästes upp fanns orden tron på den egna förmågan med i syftesformuleringen, vilket kan ha haft en inverkan på respondenternas svar.

5.2 Datainsamling och genomförande

I förberedelserna inför intervjusituationerna upprättades en intervjuguide. För att få så beskrivande svar som möjligt på frågorna utformades en semistrukturerad intervjuguide. Med en semistrukturerad intervjuguide menar Aspers (2007) att ett antal frågor finns formulerade, dock med möjligheten att ställa följdfrågor på respondentens svar, vilket inbjuder till dialog.

Intervjuguidens upplägg skapades utifrån olika temaområden, vilka utformades efter ämnen Here 4 U arbetar med. En skala utformad för att mäta self-efficacy samt Banduras (1997) fyra källor till self-efficacy, har använts som referensram vid utformandet av frågorna i intervjuguiden. Med syfte att säkerställa intervjuguidens kvalitet och ändamålsenlighet genomfördes två testintervjuer. Intervjuguiden som användes vid genomförandet av intervjuerna återfinns som bilaga i uppsatsen.

För att samla in empirisk data till föreliggande studie intervjuades åtta medlemmar, fyra tjejer och fyra killar, i organisationen Here 4 U. En avgränsning gjordes i samband med urvalet av respondenter. Ungdomarna i intervjustudien skulle ha haft en längre tids medlemskap i organisationen, helst under både högstadie- och gymnasietiden. En längre tids medlemskap ökar sannolikheten för att ungdomarna haft flera handledare, vilket är viktigt då handledarskapet berörs i frågeställningarna. Avgränsningen bidrog även till att ungdomarna var i 16- 19-årsåldern. Tänkbart var att med stigande ålder och livserfarenhet så ökade deras möjligheter att uttrycka sig verbalt. Detta beskriver Aspers (2007) som ett diskursivt medvetande hos respondenterna.

De åtta respondenterna anmälde sitt intresse att delta i studien efter att information givits av studiens författare under en utbildningshelg för medlemmarna i elevorganisationen. I samband med informationen delades missivbrev ut för att informera om studiens syfte, intervjusituationens upplägg och de forskningsetiska riktlinjerna. I samband med

ungdomarnas intresseanmälan lämnade ungdomarna sina kontaktuppgifter. Därefter bokades tid för intervju via telefonkontakt.

Intervjuerna genomfördes i organisationen Here 4 U:s konferenslokal samt i "Here 4 U-rummet" på Wenströmska gymnasiet i Västerås. Valet av intervjuplatserna gjordes för att skapa gynnsamma förutsättningar för intervjuerna då respondenterna är väl förtrodda med lokalerna och personer som vistas där. Lokalerna fyllde även en viktig funktion då intervjuerna kunde hållas i en lugn miljö utan störande inslag.

Innan intervjuerna började gav respondenterna sitt samtycke till att intervjun spelades in på ljudfil. Valet att spela in intervjuerna på ljudfil gjordes för att i ett senare skede transkribera datan för att användas som underlag i studiens analys. Genomsnittstiden på intervjuerna var cirka 35 minuter.

Då denna studie inspirerats av fenomenologins tonvikt av individens upplevelse och förståelse av livsvärlden, blev det viktigt att i slutet av intervjuerna fråga respondenterna om det fanns möjlighet, att vid tveksamheter i analysen, få återkomma med klargörande frågor. Detta då tolkningar inte är en del av den fenomenologiska analysen. Se presentation av fenomenologin i denna studies avsnitt om analysmetod.

5.3 Databearbetning och analysmetod

Efter att det empiriska materialet inhämtats, transkriberades ljudfilerna vilka upptagits under intervjutillfällena. Transkriberingarna märktes med den sifferbeteckning som varje respondent erhöll vid intervjutillfället, vilken inte kunde förstås av någon utomstående. Ljudfilerna innehöll således inte heller respondenternas namn. Tillvägagångssättet med sifferbeteckningarna gjordes för att inte riskera att materialet skulle kunna kopplas till respondenten om det av någon händelse skulle hamna i orätta händer. Efter avslutad transkribering skrevs det empiriska materialet ut för att koda.

De utskrivna intervjuerna bearbetades, efter en genomläsning, med en färgkodning. De teman vilka utgjorde intervjuguiden låg till grund för kodningen. Efter denna första bearbetning skapades ett nytt dokument, där de citat vilka kodats utifrån dess relevans för att kunna besvara föreliggande studies frågeställningar, kopierades in. Under den första databearbetningen framkom resultat vilka inte kunde bortses från att ha haft betydelse för respondenternas tro på den egna förmågan, varpå de utgjorde ett nytt tema som även det också kopierades in i dokumentet. För att finna vilka citat som hade relevans utifrån studiens teoretiska referensram kodades materialet än en gång med en färg för varje teori. Därefter påbörjades arbetet att sammanställa den föreliggande studiens resultatdel. Under hela arbetsprocessen med studiens resultat- och analysdel har originaltranskriberingarna funnits till hands för att säkerställa att citat inte rycks ur sitt ursprungssammanhang.

Fenomenologin är i högsta grad matematikern och sekelskiftesfilosofen Edmund Husserls verk. Husserls mål var att åstadkomma ett nytt tanke- och synsätt inom filosofin, vilka tillsammans gav konsekvenser för det vetenskapliga arbetssättet. Utgångspunkten i Husserls fenomenologiska tankesätt är "gå till sakerna själva", i föreliggande studie utgörs detta av respondenternas berättelser av hur de upplever att ett medlemskap i Here 4 U påverkat tron på deras egen förmåga. Husserls intention var att skapa en vetenskap utifrån filosofin om hur verkligheten ska studeras utifrån ren fakta och inte spekulationer. Husserl ville komma åt det autentiska i ett fenomen. Det vill säga det konkreta och naturliga i det som händer här och nu, vilket beskrivs som det intuitiva sättet att tänka och se (Bjurwill 1995).

Då avsikten med denna studie var att förstå ungdomarnas upplevelse av deras tro på den egna förmågan och hur den kan ha påverkats av ett medlemskap i elevorganisationen, har inspiration hämtats från fenomenologin i studiens analys. Kvale et al (2009) beskriver den fenomenologiska filosofin som en metod att se och förstå ett fenomen snarare än att försöka göra tolkningar av det.

Kvale et al (2009) menar att den fenomenologiska analysmetoden är empatisk, på så sätt att forskaren inte ska tolka respondentens livsvärld utan förstå den. Livsvärlden är den omedelbart upplevda verkligheten i vardagslivet, som den beskrivs av subjektet innan tolkningar eller förklaringar gjorts av den. Trots att det kan verka jämbördigt och i samförstånd så är forskningsintervjun ett professionellt samtal och därmed uppkommer också en maktobalans vilken är viktig för forskaren att beakta. Exempel på detta är att forskaren styr intervjun genom sin vetenskapliga kompetens, innehållet i intervjun, samt besitter makten att avgöra vad i intervjun som är intressant att följa upp och beslutar när samtalet ska avslutas.

5.4 Validitet – reliabilitet

En studies validitet delas upp i extern och intern validitet. Den externa validiteten utgörs enligt Esaiasson, Gilljam, Oscarsson och Wängnerud (2007) av om studiens resultat går att överföra på en större population. Det vill säga om resultatet går att generalisera. Urvalsprocessen beskrivs vara viktig för en studies externa validitet. För att nå en hög extern validitet i en studie ska urvalet av respondenter göras slumpmässigt. Det empiriska underlaget i denna studie är för litet för att meningsfulla jämförelser med ungdomars upplevelser i liknande verksamheter. Detta utgör att föreliggande studies externa validitet blir låg.

Vidare beskriver Esaiasson et al. (2007) att det är viktigare att studiens interna validitet är hög. Intern validitet utgörs av att undersökningens resultat ger svar på studiens syfte. Det vill säga att forskaren undersökt och fått svar på det som avsågs att undersöka.

För att säkerställa den föreliggande studies interna validitet var det viktigt med tydliga begreppsdefinitioner för att utformningen av frågorna i intervjuguiden skulle svara an på studiens syfte, varpå en begreppsdiskussion lyftes in i avsnittet tidigare forskning för att tydliggöra begreppen. För att säkerställa den interna validiteten användes även dels Banduras (1997) fyra källor till self-efficacy och dels en skala för att mäta self-efficacy som referens vid utformningen av föreliggande studies intervjuguide. Sammantaget bedöms den föreliggande studiens interna validitet vara hög, utifrån ovan nämnda.

Kvale et al. (2009) beskriver reliabilitet som ett begrepp för studiens tillförlitlighet, bland annat utifrån om resultatet kan bli det samma om studien genomförs vid en annan tidpunkt och av en annan forskare. Vad gäller föreliggande studies reliabilitet är sannolikheten hög att ett annat resultat skulle påvisas om en annan forskare vid en annan tidpunkt genomfört samma studie. Detta utgörs inte av att intervjuguiden inte är tillförlitlig att användas av en annan forskare, men då upplevelsen av tron på den egna förmågan utgörs av bland annat tidigare erfarenheter och uppväxtvillkor så är de svar som framkommit starkt knutna till respektive respondent. Brister i en studies reliabilitet beskriver Djurfeldt, Larsson och Stjärnhagen (2003) kan bero på bristande mätinstrument som exempelvis dåligt formulerade frågor i intervjuguiden. Sannolikheten att uppnå hög reliabilitet i en studie ökar således med en tydligt utformad intervjuguide. Vidare beskrivs även att intervjuarens beteende under intervjusituationen påverkar resultatet. I en kvalitativ studie där intervjuer används för datainsamling kan man dock aldrig bortse från mänskliga faktorer, som exempelvis trötthet eller ouppmärksamhet hos såväl respondent som forskare. Föreliggande studies reliabilitet

skulle ha kunna blivit låg då en av studiens intervjufrågor berörde ett ämne som inte var situationsspecifikt och därmed inte kunde förstås utifrån begreppet self-efficacy. Däremot lyftes nya teorier in för att förklara respondenternas upplevelser av det ämnesområdet vilket inte kunde förklaras utifrån begreppet self-efficacy. För att öka studiens reliabilitet har studiens processer nogt beskrivits och de svårigheter som stötts på under processen gång har lyfts fram och problematiserats kring. I slutändan utgör detta att föreliggande studies reliabilitet kan ses som hög.

5.5 Etiska aspekter

Enligt Kvale et al (2009) förekommer det under en intervjuundersökning etiska problem varför det blir viktigt att under hela intervjuprocessen beakta detta. Under planeringsfasen beskrivs det som viktigt att personerna som skall ingå i studien erhåller informerat samtycke. Vidare beskrivs de fyra forskningsetiska riktlinjerna, vilka utgörs av ovan nämnda informerade samtycke samt att respondenten garanteras anonymitet det vill säga konfidentialitet. Forskaren måste även beakta vilka konsekvenser studien kan få för såväl respondenten som för organisationen som de representerar i studien. Vad gäller forskarens roll ställs det krav på att beakta etiska och moraliska aspekter under studiens gång

Inledningsvis i intervjusituationen i föreliggande studie, informerades respondenterna om syftet med studien, att deltagandet var frivilligt och att de hade rätt att dra sig ur både under intervjuens gång men även efteråt. Innan intervjuerna började informerades respondenterna om att de var helt anonyma och tilldelats en nummerbeteckning och att deras namn inte figurerar någonstans i studien. Vidare tydliggjordes att om de under intervjuens gång nämner personer vid namn så aidentifieras dessa. Då en del av intervjuguidens frågor berörde handledarskapet blev det viktigt att försäkra respondenterna om att inga namn nämns i studien, om det skulle vara så att man säger något ofördelaktigt om en handledare. För att försäkra respondenterna om att de inte skulle kunna få några negativa konsekvenser av sin medverkan i studien så tydliggjordes att ingen annan än författarna har tillgång till materialet. För att ytterligare försäkra respondenternas anonymitet samt för att säkerställa att de inte ska lida några men av sin medverkan i föreliggande studie så benämns samtliga intervjupersoner som respondenter genomgående i studien. Efter att de givits denna information gav de sitt samtycke till att medverka i studien under de förutsättningar som beskrivits. Vad gäller de etiska aspekterna i forskarrollen beaktades dessa noggrant. Detta för att under intervjusituationerna inte ställa ledande frågor eller med exempelvis kroppsspråk styra respondenterna till svar som skulle gagna studiens syfte eller verksamheten som studien handlar om.

6. Resultat och analys

6.1 Resultatredovisning

Resultatdelen redovisas utifrån ämnesområden vilka utgår från studiens frågeställningar. Ytterligare ett ämnesområde har skapats då det framkommit andra viktiga aspekter i ungdomarnas svar. Det nya ämnesområdet behandlar ungdomarnas känsla av grupptillhörighet men även familjen som påverkansfaktor samt en naturlig mognadsprocess. Svar som återkom genomgående berörde handledarskapet varpå detta fått en egen rubrik.

6.1.1 Skolsituation och relation till andra ungdomar

Under intervjuerna ställdes frågor om medlemskapet i Here 4 U bidragit till någon förändring vad gäller respondenternas tankar och beteenden om skolan och lärare, samt i situationer med

andra ungdomar. Många respondenter beskrev att de upplevde en stor skillnad vad gäller deras skolsituation. Ett flertal respondenter beskrev hur de förändrat sitt sätt att vara i skolan samt deras beteenden mot lärare. En respondent beskrev hur synen på lärarna och deras arbetssituation förändrats under respondentens tid i Here 4 U:

- Kanske att jag lärt mig att förstå hur lärarna tänker när eleverna pratar och stökar till och så där, då kanske jag såg deras syn om det var nån lärare som kom ner och berättade och sådär, ja då förstod man lite hur dom kände och så fick man kanske lite mer sympati eller jag vet inte. För när jag började i Here 4 U kom lärarna och berättade sina känslor och kanske innan så försökte läraren bara dölja allt så här, man kunde inte snacka med läraren så här hur mår du, här kommer de och berättar för här finns ju (namn på handledare) och de vågar öppna upp sig och vi andra får höra hur de känner sig.

Respondenternas ökade förståelse för lärarnas situation kommer från det som beskrivs i citatet, att man genom en dialog beskriver sin situation och i mötet mellan elever och lärare uppstår då en förståelse för varandras situationer. Trots att ett flertal av respondenterna påtalar att de fått en ökad förståelse för hur lärarna har det framkom det dock att de flesta är missnöjda med hur lärarna tar sig an sitt uppdrag som lärare. De beskrev att de upplevde brister i lärarnas engagemang för eleverna, vilket framkommer i följande citat:

- Lärarna är så att han hjälper dig in i skoltiden till exempel från klockan nio till fem sen efter det vill han inte veta nånting mer. Förstår du? (...) För (namn på handledare) är det inget jobb det är mer ett liv för dom, det är lite svårt att förklara. Men jag känner liksom att lärarna ser oss som ett jobb och det slutar efter klockan fem. När dom går hem så vill dom inte veta nåt mer. Men för (namn på handledare) har jag märkt att det fortsätter efter fem också. Dom är intresserade av vad vi gör hela tiden, och inte bara skoltiden. Det är det jag har känt.

Citatet ovan ger en bild av respondenternas upplevelse av att bli sedda som ett objekt av lärarna där lärarna visar väldigt lite förståelse för individens situation. Respondenterna upplevde att lärarna bara hade ett intresse i att förmedla kunskap, hur respondenterna sen hade förmåga att ta till sig kunskapen eller inte lades ingen större vikt vid. Respondenterna påtalade ett dåligt engagemang från lärarna för dem som individer. Engagemang från vuxenvärlden var ett centralt återkommande tema under intervjuerna. Samtliga respondenter uttryckte att de ansåg att det var viktigt för dem att bli sedda och lyssnade på av någon vuxen. Kopplingen var tydlig att flera respondenter genom sitt medlemskap i elevorganisationen Here 4 U och genom handledarnas engagemang börjat ta tag i sina skolprestationer, vilket kunde visa sig genom en högre skolnärvaro vilket för de flesta resulterat i högre betyg. En av respondenterna beskriver:

- För hade jag inte gått med i gruppen i nian, då hade jag inte kommit in på den utbildningen jag ville. Eller det gymnasievalet som jag ville, för jag hade för låga betyg (...) Ja men det var så att jag blev peppad till att göra bättre ifrån mig, allting vart bättre i skolan och jag kände mig mer trygg som person. För jag fick den här feedbacken som jag behövde, från handledaren och gruppen och alltihopa. Så jag höjde 100 poäng på en termin. Att gå från IG till G och VG:n, det var ganska bra ändå.

Det respondenten beskrev var en feedback och peppning som var nödvändig för att hitta motivation till att höja betygen för att nå sitt mål att komma in på den önskade utbildningen. Flera av respondenterna beskrev hur viktigt det var att bli stöttad av handledarna. En annan respondent beskrev det så här:

- Ja, oftast är det så att handledarna om man har typ ett prov och så om man säger att a jag har lite svårt, så peppar de dig oftast, eller alltid gör de det, så att det blir bara positivt, man blir ju bättre och sånt, man får mer självförtroende (...) när jag skulle ha ett historiaproov så satt vi och läste, så läste (namn på manlig handledare) i min bok, så frågade han vad jag tyckte var svårt och så sa han att det är inte så svårt, och så hjälpte han mig litegrann, och berättade lite vad han visste, så det hjälpte ganska mycket.

Som framgår av citatet upplevde respondenten att handledaren alltid fanns där, att handledaren var någon man kunde gå till när man stötte på problem i skolarbetet. Detta stöd har genomgående beskrivits som viktigt av de flesta av respondenterna.

Sammanställningen av respondenternas svar vad gäller skolsituationen visade på att Here 4 U-gruppen och handledarnas engagemang för dem som individer fyllde en viktig funktion för att förändra deras syn på deras skolsituation och skolprestationer, ett engagemang de inte upplevde att de fick från lärarna. Vidare under intervjuerna fick respondenterna svara på frågor om hur de tänker och agerar i olika situationer med andra ungdomar. Många ungdomar beskrev att de fått nya tankesätt vad gäller synen på andra ungdomar under deras tid som medlemmar i Here 4 U. En viktig del i den förändringen har varit genom att de via handledarna fått lära sig nya sätt att hantera situationer som kan upplevas som problemfyllda. Ungdomarna beskrev att med en ökad förståelse för andra, vilket de fått via utbildningar men även genom Here 4 U-gruppens sammansättning, ändrat deras tankesätt och beteende mot andra ungdomar. Detta beskriver en respondent:

- För när jag gick på (namn på en skola), då var det mycket så att man delade in sig, emos i ett hörn, alla svenskar i ett hörn, och alla araber i ett hörn och ingen pratade med varandra.. Men i Here 4 U är det så att alla är blandade, vi hade från emos till hardrocker till riktiga kebabgubbar, asså allt möjligt och alla pratade med varandra för man är tvungen liksom, som man har en viss grupp i Here 4 U, man har nån, man är inte ensam

Citatet återspeglar vad många av respondenterna beskrev, hur de i Here 4 U-gruppen träffat och lärt känna ungdomar de annars inte skulle kommit i kontakt med. De beskrev hur de genom att vara medlemmar i samma elevorganisation kunde finna likheter hos andra ungdomar som de tidigare bara sett olikheter hos. Erfarenheten av, att eventuella fördomar mot vissa ungdomsgrupper minskat, beskrivs ha förändrat respondenternas tankar om ungdomar även utanför Here 4 U-gruppen. Insikter om detta har bidragit till en känsla av att kunna ta diskussioner och situationer med andra på ett annat sätt. Utöver insikten att hitta varandras likheter inom Here 4 U gruppen beskrev respondenterna genomgående vikten av handledarskapet för att hitta verktyg och tillvägagångssätt för att hantera diskussioner och situationer med andra ungdomar även utanför Here 4 U-gruppen. En av dem beskriver detta på följande sätt:

- Asså handledarna säger ju att om ni kommer i en sån här situation så kan ni göra så och så, dom bidrar ju med förslag hur man ska göra. Så det är det som har förändrat alltså. Handledaren har förändrat den situationen.

Under ovanstående tema beskrev respondenterna särskilt vikten av gemenskapen i Here 4 U-gruppen och handledarskapet som viktiga påverkansfaktorer för deras förändringar vad gäller tankar och beteenden i skolan och i relation till andra ungdomar

6.1.2 Skadegörelse och droger

En del av Here 4 U:s arbete, i strävan att skapa en bättre skolmiljö, berör skadegörelse och droger. Under intervjuerna uppgav många av respondenterna att deras syn på skadegörelse och droger inte förändrats nämnvärt under deras medlemskap i Here 4 U. Detta för att de uppgav att de redan innan de blev medlemmar i Here 4 U var emot skadegörelse och droger. Däremot beskrev många att de fått ökad kunskap om skadegörelse och droger, vilket resulterat i en skillnad i deras beteende. En respondent beskriver:

- Ja alltså vi har ju lärt oss lite grejer och det var många som kom och föreläste och så där hur man ska bemöta folk när man ser att dom gör fel, hur man ska reagera. Ja absolut man vet ju nu lite mer hur man kan lösa det på bästa sättet. Det är, aa alltså absolut. Fick mycket hjälp av Here 4 U.

Sammantaget påvisar respondenternas svar att den avgörande faktorn för deras ändrade beteenden baseras på fördjupade kunskaper via helgutbildningar. Kunskaper som respondenterna lyfte handlade bland annat om fördjupade kunskaper om drogers inverkan och konsekvenser. Vidare påtalade många vikten av handledarnas stöd när ungdomarna behövde tips och råd för hur de ska agera i en situation. Följande citat beskriver

- Aa asså vi har fått rätt så mycket alltså back up och feed back och alltihopa angående det. Skulle det vara nåt, det är bara att höra av dig till dom....så att dom kan ingripa eller vad det kan vara. Så har vi alltid haft det.

På frågor om vad som haft mest betydelse för deras förändrade beteende under deras tid i Here 4 U, påpekade många under detta tema att stöd från handledarna och den hjälp de fått från verksamheten, i form av utbildningar, varit det som haft störst värde. Samtliga respondenter beskrev vikten av att höra andras berättelser för att få en djupare förståelse och insikter om vilka konsekvenser destruktiva livsval kan orsaka. Följande citat beskriver detta:

- (...) jag har fått reda på folk som så här har misslyckats i livet. Nån som blev knarkare eller nåt sånt där, man visste ju att dom är inte, dom har gjort dåliga val i sina liv, så kanske man undviker dom, det är nånting som Here 4 U har visat att man ska undvika, dom här stora misstagen, för att lyckas kanske i framtiden. Det är nånting, kanske innan jag började i Here 4 U då var det inget nåt sånt där att framtiden, man visste inte vilka misstag folk gjorde.

En respondent beskrev tydligt hur ökad kunskap genom utbildningarna dels påverkade beteendet utifrån ny kunskap om hur man beter sig i situationer som berör skadegörelse och droger, och dels hur en ansvarskänsla vuxit fram att företräda Here 4 U på ett värdigt sätt utifrån den kunskap denne fått av verksamheten.

- Nä men asså jag har ju känt så här, sen jag gick med i gruppen jag skulle skämmas om jag exempelvis råkar ut för nånting, asså hamnar i nå problem som är lite pinsamma, vad som helst, narkotika, vad som helst, att jag hamnar i en sån situation och inte kan ta mig tillbaka. Då skulle jag skämmas väldigt mycket för Here 4 U för då har vi stått där och pratat att nej nej nej det är fel det är fel och sen hamna i en sån situation det skulle bara vara väldigt, alltså jag hade gått ner i botten. Så då känner jag att det har funnits där att det här är fel, gå rätt väg. Alltså man har alltid känt den saken.(...) Jag har alltid känt det här ansvaret. Vart jag än är. Till och med på kryssningen kände jag det ansvaret. Jag vill inte göra bort mig för folk vet ju att jag är med i gruppen. Skulle jag göra bort mig, om dom gör bort sig, ska vi bete oss bättre än dom? Tänker dom säkert.

Under detta tema i intervjuerna beskrev respondenterna särskilt vikten av utbildningar och stöd från handledarna som viktiga påverkansfaktorer för deras förändringar vad gäller beteenden i situationer som berör skadegörelse och droger.

6.1.3 Here 4 U:s betydelse för framtida livsval och personlig utveckling under medlemstiden

Inledningsvis under intervjusituationerna svarade samtliga respondenter nej på den direkta frågan om Here 4 U påverkat deras framtidstro eller mål i livet. Under vidare samtal framkom dock att för vissa av respondenter hade medlemstiden i Here 4 U haft en avgörande inverkan för den personliga utvecklingen. En respondent beskriver:

(...) Here 4 U har liksom lärt mig att vara mer framåt och kunna prata mer (...) asså jag har aldrig vart duktig i skolan, asså jag har aldrig klarat av skolan. Jag har så här hoppat av lite då och då (...) man har pratat om så mycket saker som har gjort en lugn, liksom man har kommit fram till att det här verkligen är något som jag vill kämpa för, så då måste jag börja skärpa mig, då kan man inte härja runt och skrika (...) dom har visat intresse liksom att man behövs i skolan man behöver vara nån som hjälper andra som har problem, och liksom trott på en (...) jag började tro på mig själv (...) asså förut ville jag bara inte göra nånting, då ville jag bara ta studenten och ligga hemma typ

Ovanstående citat belyser hur medlemstiden påverkat hur respondenten börjat se på sin tillvaro och vilka förändringar denne gjort under sin tid som medlem. Det citatet beskrev var en personlig utvecklingsprocess. Angående den personliga utvecklingen beskrev majoriteten av respondenterna att medlemskapet i Here 4 U har bidragit till en känsla av att de lyckats med någonting vilket följande citat beskriver:

- Ja jag tycker jag har ly...det är det jag alltid säger att jag tycker jag har lyckats med mig själv. (...)För att ha gått från en person till en helt annan person sen jag var liten(...)eh så som jag upplever att jag är en mycket bättre person, har mer känsla för andra. Vill alltid hjälpa folk, och såna saker. (...)Så det är det jag är mest stolt över. Att jag har lyckats förändra mig själv.

Många av respondenterna påtalade samma känsla som ovanstående citat beskriver, en känsla av att ha lyckats med någonting. Anledningen till känslan har varierat, från att ha fått bättre betyg till att bry sig mer om andra. Majoriteten av respondenterna upplevde att de hade lyckats med något om de hjälpte andra och att de genom att hjälpa andra också lärde sig något om sig själva.

- För att samtidigt som jag hjälper andra, eller som jag lär mig på utbildningar, och sånt att hjälpa andra, så lär jag mig själv också, att okej men det jag gör är också fel. (...) Om jag har varit så, det har ju varit precis som såna som jag egentligen, asså som mobbarna. Och då ser jag att det är fel via gruppen. Och då vet jag att jag själv har gjort fel så. (...) alltså stor del som jag har fått med mig är att man inte behöver göra saker för att kompiserna ska acceptera dig. Du gör det för att du ska acceptera dig själv. Och för att lyckas acceptera sig själv så ska man vara nöjd över hur man presterar, asså hur man bemöter andra människor, hur man är som person.

Ovanstående citat belyser även det flera respondenter uppgav, att genom nya kunskaper och nya förebilder så har de stärkts i att våga ställa sig utanför negativa normer och värderingar som kan råda i relationer till kompisar utanför Here 4 U-gruppen. Återkommande var även respondenternas beskrivningar om hur de har förändrats som personer under deras medlemskap i Here 4 U. För den personliga utvecklingen har Here 4 U gruppen varit viktig. Förändringarna som respondenterna beskrev handlade mycket om att de tror mer på sig själva i dag, att de vågar ta mer plats. Beskrivningarna har varierat från att våga göra sin röst hörd i en grupp till att våga ställa sig upp och prata inför kommunens politiker. Styrkan till att våga göra dessa saker har kommit ifrån Here 4 U-gruppen. En respondent beskriver detta:

- Alltså det mesta som har förändrat mig som människa är att jag vågar göra mer saker på grund av Here 4 U (...) För att man ser att andra vågar, så varför ska inte jag våga om han vågar liksom, det var mer det...

Beskrivningarna som gavs till den personliga utvecklingen baserades på att respondenterna hittat viktiga förebilder i Here 4 U-gruppen och i handledarna, vilka de kunnat ha för att jämföra sig med. Tillgången till förebilder beskrivs ha haft en stor inverkan och utgjort en kraft för att ta tag i sin egen situation och genomföra en förändring. En annan del av den personliga förändringen beskrivs ha utgjorts av att respondenterna fått förtroendet att genomföra ansvarsfulla uppgifter. En respondent beskriver:

- Jag blev utvald till att gå ut och prata i olika sammanhang, kanske inför politiker och såna saker. Eh, aa asså jag fick olika uppdrag av dom som jag skulle göra som bara vissa fick göra så jag kände mig utvald, stolt litegrann i alla fall.

Citatet belyser det några av respondenterna beskrev, hur de genom att ha blivit tilldelade olika ansvarsfulla uppdrag har känt sig utvalda och därigenom vuxit som individer. Erfarenheten har även bidragit till insikter att de har möjlighet att ta plats på andra arenor i samhället där de tidigare inte varit aktörer.

6.1.4 Grupptillhörighet och övriga aspekter för ökad tro på den egna förmågan

Vid sammanställningen av intervjumaterialet så framkom andra aspekter vad gäller ungdomarnas utveckling vilka inte berördes i frågeställningarna, men vilka framkom vara viktiga under intervjuerna och därför inte kan bortses från i den kommande analysen.

Genomgående i intervjusvaren återfinns beskrivningar om respondenternas känsla av grupptillhörighet och ansvar gentemot Here 4 U. Detta var ett ämne som i föreliggande studie inte förutsetts få så stort utrymme. Beskrivningar om grupptillhörigheten framkom således utan att frågor ställdes kring ämnet, men beskrevs vara centralt för respondenternas upplevelse av deras tid i Here 4 U. För att skapa en förståelse för respondenternas känsla av vad grupptillhörigheten haft för betydelse för dem återges följande citat:

- Man känner att man tillhör nånstans. Den där loggan liksom, den där gruppen, man har haft så bra tid de här tre åren. Man har alltid nån att prata med, man har alltid stöd nånstans (...) man har som en familj, som jag sa förut, som man kan gå och prata med.

Respondenterna beskrev hur känslan av tillhörigheten i gruppen baserades på att alla i gruppen arbetar för samma saker med gemensamma värderingar, vilket resulterat i att de har samma mål med att vara medlemmar i Here 4 U. Några av respondenterna påtalade att anledningen till att de gick med i Here 4 U var för att de visste att elevorganisationen stod för värderingar som de själva tyckte var viktiga. En respondent beskriver:

- Jag har aldrig tyckt om droger. Det var därför jag gick med litegrann också för att jag kände att jag platsade för att dom tycker som jag gör.

Ovanstående citat återkopplar till tidigare resultat som lyftes fram kring temat skadegörelse och droger där många av respondenterna beskrev att deras inställningar till droger inte förändrats under medlemstiden.

Vidare framkom beskrivningar att gemenskapen i gruppen bidragit till en känsla av trygghet och att detta skapat möjligheten att våga prata om saker i Here 4 U gruppen som de inte skulle våga prata om någon annanstans. Hur grupptillhörigheten och känslan av gemenskap påverkat respondenterna beskrivs med följande citat:

- Man känner sig starkare när man är i en grupp, för man har stöd, man är starkare och man tror mer på sig själv eftersom man får den motivationen från gruppen också, så man liksom man blir starkare som människa.

Gruppkänslan var stark hos alla respondenter. Många kände ett stort ansvar för att de tillhörde Here 4 U, de beskrev att de blev någon för att de var med i gruppen. Respondenterna beskrev att grupptillhörigheten skapade en ansvarskänsla. Ett ansvar att bära upp och företräde de värderingar Here 4 U står för. Ansvarskänslan bar respondenterna med sig oavsett var de befann sig. Respondenterna beskrev att det var viktigt att bevara elevorganisationens goda rykte. En respondent beskrev:

- Nä det kan vara ute på krogen eller vart som helst. Det har funnits många tillfällen jag har hamnat i bråk där jag kanske borde försvara mig men då har jag gått därifrån för att jag inte vill att folk ska höra att jag slåss ute på krogen. Det låter inte bra, och det är väldigt pinsamt.

Respondentens beskrivning av sitt ansvar återspeglar det många beskrev, att man måste stå upp för att man är en Here 4 U medlem. Under intervjuerna ombads respondenterna svara på frågor om medlemskapet i Here 4 U har påverkat tron på deras egen förmåga. Om svar enbart lyftes fram vilka berörde Here 4 U skulle resultatet i föreliggande studie bli missvisande då respondenterna lyfte fram andra viktiga påverkansfaktorer utöver Here 4 U. Några av

respondenterna påtalade den prägel de fått av sin familj. En respondent beskrev vad det var som gjorde att denne tog sig an och klarade av en mattekurs som denne tyckte verkade svår och jobbig:

- Det var mina föräldrar, egentligen om vi kollar på min bakgrund så har jag ingen person på någon högskola eller så där och min storebror var inte en perfekt förebild, jag var ganska liten då, han var typ kriminell, och min andra bror har typ läs och skrivsvårigheter. Så mina föräldrar hade stora förhoppningar på mig och jag ville inte att de skulle se sin son bara ha gått ut gymnasiet utan någon utbildning, så det är därför. Och sen att om jag vill verkligen bli godkänd i någonting så gör jag allt för det. Sen har jag ju klarat matte B och sen gjorde jag matte C också.

Ovanstående citat belyser att respondentens drivkraft att genomföra en svår uppgift har hämtats från familjen. Detta beskrevs även av andra respondenter, hur deras familj har haft en viktig inverkan på deras utveckling. De beskrev att de inom familjen förvärvat kunskaper om hur man löser svårigheter. Andra faktorer som påverkat respondenternas utveckling har beskrivits vara religionstillhörighet samt att de på egen hand ha utvecklat strategier för att interagera med andra utifrån att exempelvis vara nyanländ i Sverige. En aspekt gällande deras utveckling är det faktum att de under sin medlems tid blivit äldre och av erfarenheter i livet mognat, vilket följande citat beskriver:

- Asså, delvis så tror jag ju att det är tack vare Here 4 U och så där, men samtidigt är det ju att man själv har växt upp och mognat till

De återkommande svaren om att respondenterna upplever att svar på en del av frågorna kunde härledas till att de mognat som personer, känns som en naturlig förklaring då de flesta respondenterna haft ett mångårigt medlemskap och att de i dagsläget är i övre tonåren.

6.1.5 Handledarskapet

Under intervjutillfällena fick respondenterna i samband med alla frågor svara på om det var verksamheten, handledarskapet eller ungdomsgruppen som haft störst inverkan vid en eventuell förändring av ett tankesätt och/eller beteende. Vid en sammanställning av intervjumaterialet var handledarskapet den faktor som lyftes fram i samtliga temaområden medan verksamhet och ungdomsgrupp varierade mer. För att få reda på vad handledarna har gjort för att stärka ungdomarna till att åstadkomma den påtalade förändringen, skapades ett särskilt tema för att presentera detta. En respondent förklarar ett gott handledarskap genom att jämföra detta med ett annat handledarskap som denne tyckte var mindre bra.

- Den största skillnaden var att för den ena var vi alla lika men för den andra är vissa viktigare än de andra. För den första var målet att den ska få respekt av allihopa, sen göra bra saker med alla, och alla ska vara med. Den första handledaren var en sån människa att den kände på ditt ansikte om du vill säga nånting, hur du betar dig, så visste den automatiskt hur du känner, och fick ut det med sina trix. Men den andra var inte så, Den gjorde ingenting alls. Asså det var mer så att när vi var med (namn på handledare) så kände vi att vi alla var lika, men när vi var med (namn på handledare) så var det mer så att några betydde lite mer än de andra, förstår du, den tog lite mer hänsyn till vissa än de andra och sen var man jättesnabbt bortglömd om man inte var lite aktiv, det var det (...)och jag tänkte också hoppa av i början av trean bara på grund av det. För man vill inte vara en del av den där undergången.

Liknande berättelser framkom under intervjuerna om handledare som inte haft en positiv inverkan på respondenterna. Viktigt i sammanhanget är att poängtera att respondenterna representerade olika skolor samt hade en mångårig erfarenhet av handledarskap. Många av respondenterna beskrev det vara viktigt att handledaren delade sin tid lika mellan alla medlemmar och att det var viktigt att handledarna var rättvisa i bemötandet med dem. Respondenterna påtalade det som viktigt att ha blivit sedda som individer av de vuxna handledarna. De påtalar även tryggheten av att alltid veta att de har någon att gå till om det

behöver stöd, att det finns en vuxen som stöttar dem. Det här stödet beskriver respondenterna har bidragit till att de vågar mer och vågar tro mer på sig själva. En respondent beskriver detta:

-jag tror nog det är mest handledarna(...)dom har alltid varit där, gett mig support, sagt att jag gjort bra ifrån mig hela tiden, försökt hjälpa mig att komma ännu längre, och såna saker.

Som svar på frågor om vad som gjorde en handledare till en bra handledare beskrevs återkommande att handledaren ska ha förmågan att möta ungdomen på en likvärdig nivå. Respondenterna gav bilden av att en bra handledare var någon som de såg mer som en vän, men de framhöll samtidigt vikten av att de skulle vara vuxna ledare på samma gång. Således var ungdomarnas bild att en bra handledare är en person som företräder vuxenvärlden men med en förmåga att förstå ungdomarnas livsvärld. Följande citat beskriver hur ungdomarna ser en skillnad i olika vuxnas bemötande av dem:

- Ehm, jag vet inte, men dom är mer som vänner på något sätt, förstår du? Dom är, man är automatiskt lugnare. När man pratar med en lärare då känns det automatiskt att man pratar med en högre auktoritet på något sätt, förstår du? Det är lite jobbigt att prata med dom. Men med (namn på handledare) så sitter man till exempel i soffan och pratar som en vän. Jag vet inte, det är svårt att förklara. Man måste känna det själv.

Utöver att handledarna har en förmåga att möta ungdomen jämbördigt beskrev även respondenterna att de upplevde en stor trygghet i att veta att handledarna alltid fanns där för dem. Samtliga beskrev att de alltid kunde vända sig till handledarna när det uppstod problem av olika slag eller att de behövde råd och stöd i situationer som dels berörde Here 4 U arbetet men även i personliga frågor

- Dom har alltid funnits där liksom, man har alltid kunnat gå och prata med dom, och alltid hjälpt en om man behövt det och. Alltid bemött en bra liksom(...) ja asså, det var nog det att jag hade en vägg att luta mig mot i fall att jag höll på att åka ner igen. Så känner jag.

Vikten av handledarskapet återspeglas inte bara i att handledarna ska vara goda lyssnare och trygga vuxna. Återkommande i respondenternas svar var att handledarna var viktiga förebilder för ungdomarna. Som förebilder beskrivs de att i egenskap att vara företrädare för Here 4 U, utgör ramen för grundläggande värderingar om människors lika värde och att alla har samma möjligheter i livet oavsett bakgrund. En respondent beskriver sitt först intryck av handledarna och hur de ändrade synen på dennes förutsättningar i det svenska samhället:

- Alltså det var handledaren jättemycket. För exempel när man kommer till Sverige så finns det många som säger att de flesta svenskar är rasister och dom kommer aldrig att acceptera dig och dom kommer aldrig hjälpa dig, så se till bara att du skaffar dig ett bra jobb och har pengar och skaffa pengar det är det tänket som några har, som några har sagt till mig när jag gick i den där integrationsklassen på (namn på skola). Men sen när man träffar folk som (namn på handledare) som inte är rasister alls, dom är mer invandrare än svenskar. Det är på det sättet, det kanske låter lite konstigt att säga men man känner att det är inte så, det finns andra vägar också man kan integrera sig i det svenska samhället och man lär sig språket och man kan vara med svenskar och invandrare sen finns det ingen skillnad. För det var aldrig så i Here 4 U att man liksom delade in att här är svenskarna och här är invandrarna och några är mindre värd än dom andra det var mer att alla var lika och ingen var nånting annat. Vi var alla Here 4 U liksom.

Berättelser om handledarna och deras inverkan på respondenterna var centralt återkommande under intervjuerna. Det var starka berättelser om hur handledarna fungerar som förebilder och att de är starka påverkansfaktorer i respondenternas utveckling av en vuxen identitet. Flera respondenter uttryckte en önskan om att bli lika bra människor som handledarna när de själva blir vuxna.

- Asså det är ju (namn på manlig handledare) som är min förebild. Han är en bra människa. Han är alltid lugn, jag har aldrig sett honom vara arg nån gång. Han är snäll hela tiden, lugn och intelligent på nåt sätt, förstår du? Man vill ju bli en sån människa i framtiden. Jag har mycket respekt för han.

En viktig del i hur ungdomarna uttryckte att de använder bilden av handledarna som referensram inför sitt vuxna liv, är utifrån det glädjefulla och engagerade sätt som respondenterna upplever att handledarna tar sig an sitt arbete. Den glädje och engagemang som några av handledarna utstrålar har även påverkat hur respondenterna tagit till sig medlemskapet i Here 4 U. Företrädarna för verksamheten, det vill säga handledarna är det som gjort att ungdomarna upplever att Here 4 U är något positivt att vara en del av.

- (namn på handledare) har varit väldigt stora förebilder. De har alltid varit så positiva som personer och när man träffar dom så är de alltid så glada, och de verkar ha det jättekul tillsammans. Det har gjort att man typ, det här är en väldigt bra organisation. Följer man ut den, så kan det bli en väldigt bra grej.

Sammantaget beskrev respondenterna att ett gott handledarskap vilket påverkat deras utveckling har innehållit lika behandling av alla medlemmar, att få bli sedd för den man är, uppmuntran och vägledning i olika situationer, ett stöd och trygghet från en vuxen person samt upplevelsen av engagerade vuxna förebilder.

6.2 Analys utifrån Teoretisk referensram

6.2.1 Self-efficacy

Bandura (1997) uppger fyra källor till self-efficacy, det vill säga *enactive mastery experience*, *vicarious experience*, *verbal persuasion*, *physiological and affective states*. Inledningsvis i analysen bör poängteras att respondenterna under intervjuerna inte gav några svar som kan analyseras eller förstås via källan om *physiological and affective states*.

Den första källan *enactive mastery experience* som enligt Bandura (1997) beskrivs vara den viktigaste källan till att öka self-efficacy utgörs av individens erfarenheter av att ha klarat av en specifik uppgift tidigare i livet och denna erfarenhet av att ha klarat av en uppgift bygger således upp en stark self-efficacy. I resultatet av föreliggande studie framkommer berättelser om hur medlemmarna i elevorganisationen har förbättrat sina skolprestationer och höjt sina skolresultat med hjälp av engagerade handledare. I respondenternas utsagor beskrivs att de inte höjt sina betyg inom endast ett ämnesområde utan på flera olika områden, detta indikerar att framgång föder framgång i enighet med det Bandura menar är den viktigaste källan till att öka self-efficacy. Det stöd som respondenterna beskriver har varit viktigt för förändringen är det som Bandura beskriver som *verbal persuasion*, det vill säga att en betydelsefull person uttrycker en tro på att en individ kommer lyckas med en specifik uppgift. Det som återkom under respondenternas berättelser var hur handledarna hade lyft, stöttat och satt sin tilltro till att respondenterna har en förmåga att kunna prestera och genomföra en förändring. Det ovan beskrivna framgår tydligt i ett av citaten där en respondent ordagrant uttrycker att när någon började tro på dennes kapacitet att kunna förändra sin skolsituation så började denne tro på sig själv och en förmåga att åstadkomma en förändring. Som framgår av resultatet så uttrycker respondenterna hur betydelsefullt det är att någon ser individen som subjekt och inte som ett objekt. Att respondenterna belyser just handledarnas ord som viktiga för den här förändringen är för att handledarna blivit betydelsefulla utifrån att de sett respondenterna som subjekt medan respondenterna beskriver en upplevelse av att ses som objekt av lärarna. Sammantaget kan respondenternas berättelser om hur det verbala stödet bidragit till att de bemästrat

exempelvis att förändra sin skolsituation. Detta kan förklaras utifrån Banduras teori om hur man bygger upp en individs self-efficacy.

Av föreliggande studies resultat framgår även av respondenternas berättelser betydelsen av att ha goda förebilder. Återkommande svar som respondenterna gav under intervjuerna kan förstås genom en annan av Banduras källor till self-efficacy, *vicarious experience*. Detta förklarar Bandura som en individs möjlighet att jämföra sig med andra personer i en liknande situation. Av respondenternas berättelser framkom att förebilder som bidragit till deras förändring har återfunnits bland andra medlemmar i elevorganisationen men även bland de vuxna handledarna. Hur dessa förebilder inom ungdomsgruppen beskrivs ha påverkat individen till en förändring är genom upplevelser av att de har sett att andra vågar genomföra en förändring, exempelvis att inte falla för gruppträck. Respondenterna beskrev även vikten av att genom andra människors livsberättelser, för vilka det inte gått så bra för i livet, stärkas i sin uppfattning om vilken väg de ska välja i livet.

6.2.2 Empowerment

Vid analysen av föreliggande studies resultat framkom att Here 4 U haft betydelse för respondenternas utveckling av tron på den egna förmågan enligt det ovan beskrivna utifrån begreppet self-efficacy. I enighet med studiens syfte och för att söka svar på studiens frågeställningar gällande på vilket sätt Here 4 U haft betydelse för den här förändringen, blev det viktigt att försöka utröna vad man gjort för att påverka tron på den egna förmågan. För att söka svar på vad som har haft störst betydelse genomarbetades resultatet än en gång och inför varje citat vilket skulle kunna förklaras med begreppet self-efficacy söktes svar på vad som föregått utvecklingen. Det som tydligt framkom var att det mest frekventa svaret på vad som hade lett fram till en ökad tro på den egna förmågan var handledarnas stöd och engagemang. Dessa svar gav således svar på frågan vad man som handledare hade gjort. Då förhållningssättet att stötta och ge feedback var av väsentlig vikt, reste sig frågor hur detta skulle kunna förklaras utifrån ett vedertaget begrepp eller teori.

Empowerment är ett begrepp som bland annat handlar om att ge individer kraft och styrka så att de själva kan förändra de villkor som gör att de befinner sig i en utsatt situation. Styrkan att genomföra dessa förändringar beskrivs ges genom processer där individer ges möjlighet att stärka makten över sitt liv. Detta innebär att få i gång processer hos människor så att de stärker sin självkontroll vilket gör att de bland annat får bättre självförtroende och bättre självbild (Askheim et al 2009).

Inom empowerment beskrivs att ett av de viktigaste förhållningssätten i arbetet med mänskliga relationer är att utgå från att alla människor under rätt förutsättningar har kapacitet att vara ansvarsfulla aktörer i sitt eget liv. Ett exempel på detta som framgår av föreliggande studies resultat beskrevs i ett citat hur respondenten vuxit genom att bli tilldelad ett ansvarsfullt uppdrag där respondenten fick känna sig betydelsefull. Genom den infallsvinkel som beskrivits i den teoretiska referensramen om empowerment kan man förstå de beskrivna situationerna som att den professionella handledaren genom sin uppmuntran har gett respondenten förutsättningar att bli ansvarsfulla aktörer i sitt eget liv.

Som svar på de frågor vilka reste sig gällande vilket begrepp som kan förklara handledarnas tillvägagångssätt att genom stöttning och feedback uppmuntra respondenterna, utgör ovanstående analys belägg för att empowerment är begreppet som förklarar hur de arbetar.

Ovanstående analys belyser att inom Here 4 U är empowerment ett arbetssätt som bland annat tydligt tar sig uttryck i handledarnas uppmuntran gentemot respondenterna. En av källorna för

att stärka en individs tro på den egna förmågan är enligt Bandura (1997) *verbal persuasion*, vilket på svenska förklaras som att en betydelsefull person uppmuntrar en individ till att den kommer lyckas med en specifik uppgift. En slutsats som kan dras av ovanstående analys är att empowerment som arbetsätt är en process vilken leder fram till en ökad tro på den egna förmågan i specifik situation.

6.2.3 KASAM

Antonovsky (2005) beskriver begreppet känsla av sammanhang (KASAM) utifrån tre beståndsdelar, begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet. De tre beståndsdelarna krävs för att en individ ska känna att den är del i ett sammanhang. Antonovsky beskriver meningsfullhet i livet som den viktigaste komponenten i KASAM, upplevelsen av att något är meningsfullt utgör en positiv känsla vilket ökar individens motivation och engagemang. I föreliggande studies resultatdel konstateras bland annat att anledningen till att respondenterna sökt ett medlemskap i Here 4 U, utgjorts av att verksamhetens värderingar överensstämde med deras egna. Det vill säga att de hittat ett forum där de kan få engagera sig i frågor som de finner viktiga. Utifrån dessa beskrivningar kan man med utgångspunkt i Antonovskys tankar om meningsfullhet förstå varför känslan av grupptillhörigheten beskrivs som så viktig för dem. Vid sammanställningen av resultatet i denna studie framhöll respondenterna återkommande att känslan av att grupptillhörighet haft stor betydelse för dem under medlemstiden. Många respondenter beskrev en trygghet i vara en del av verksamheten. Liknelser gavs av känslan att tillhöra en familj, vilket enligt Antonovsky kan förstås som en känsla att vara en del i ett sammanhang. En viktig del som respondenterna lyfte fram var tryggheten i vetskapen att handledarna alltid fanns där som en vägg att luta sig mot när man behövde någon att prata med. Det respondenterna beskrev att handledaren gjorde för dem var att komma med goda råd och vägleda dem.

Utifrån Antonovsky kan respondenternas berättelser om tryggheten i att handledaren alltid fanns där, beskrivas som beståndsdelarna begriplighet i KASAM. Antonovsky förklarar att en viktig del i att tillvaron blir begriplig för individen är en ökad grad av att livet ter sig förutsägbart i ett givet sammanhang, i det här fallet Here 4 U. Handledarnas ständiga närvaro och att de betedde sig på samma sätt gång efter gång, påverkade således individens upplevelse av handledarskapet som förutsägbart. En viktig del som framkom i föreliggande studies resultatdel var att handledarna fanns som en resurs för respondenterna och genom råd och stöd hjälpte respondenterna att hantera olika situationer, dels som representanter för Here 4 U och dels i privatlivet. Enligt Antonovsky kan det som respondenterna beskrivit om deras upplevelser av hur handledarna agerar förstås genom begreppet hanterbarhet. Med hanterbarhet menar Antonovsky individens förmåga att använda de resurser som finns tillgängliga, med vars hjälp individen kan finna lösningar i olika händelser i livet. Genom handledarnas agerande att ge råd och stöd så ökade respondenternas känsla av att kunna hantera olika livssituationer. Att respondenterna förstått hur de kan använda handledarna som resurser i tillvaron har således ökat deras känsla av hanterbarhet.

I studiens resultatdel under temaområdet handledarskap, beskriver bland andra en respondent vad som hände när en ny handledare tillträdde, vilken inte uppträdde sig som de förväntade sig. Respondenternas förväntan på den nya handledaren utgjordes av erfarenheten att handledaren innan alltid agerade på samma sätt vilket skapat en förutsägbarhet i individens tillvaro, den nya situationen blev således inte begriplig för dem. När det inte längre gick att förutsäga att stödet fanns, försvann även möjligheten att få det stöd som krävdes för att göra livet mer hanterbart. Med Antonovskys teori kan man förstå detta utifrån att när handledaren inte uppträdde på ett förutsägbart sätt eller fanns som resurs för att öka respondentens känsla

av hanterbarhet, så blev det inte längre meningsfullt att vara en del av gruppen. När de tre beståndsdelarna inte längre fanns i individens livssituation påverkades således känslan av sammanhang.

Utifrån ovanstående analys kan slutsatsen dras att utan en handledare som bidrar till en känsla av begriplighet och hanterbarhet hos individerna, så spelar det ingen roll att individen från början drevs av ett engagemang där den genom sin delaktighet i verksamheten uppnådde en känsla av meningsfullhet. Grupp-känslan och meningsfullheten att vara en del av verksamheten påverkades så pass negativt när KASAM:s två andra beståndsdelar försvann, att respondenterna övervägde att inte längre vara en del av Here 4 U då de inte upplevde det meningsfullt längre.

6.3 Analys utifrån tidigare forskning

Vid sammanställningen av resultaten i föreliggande studie där syftet var att finna resultat utifrån en utvecklad tro på den egna förmågan, kunde svar som tydligast kunde kopplas till en ökad tro på den egna förmågan främst återfinnas i svar om skolsituationer. I denna studies resultatdel framkom berättelser om hur medlemmarna under sin tid i Here 4 U med hjälp av handledarnas engagemang för dem som individer lyckats förändra sina skolprestationer. Usher et al (2009) fastställer i deras forskning att den mest kraftfulla källan till self-efficacy är erfarenheten av att behärskat en uppgift. Respondenterna beskriver att handledarna genom sitt engagemang där de peppat och stöttat dem har gett respondenterna en ökad tro på att de har förmåga att klara av en specifik skolsituation, vilket sammantaget påverkat deras totala skolprestationer. Respondenternas beskrivningar av sin förändring vad gäller skolprestationer kan förstås utifrån Usher et al (2009) att erfarenheten att ha behärskat en uppgift är det mest kraftfulla sättet att öka en individs tro att den kan bemästra en liknande uppgift framöver. Inom andra temaområden, utöver temat som berörde skolsituationer, var svaren inte lika tydligt kopplade till just tron på den egna förmågan.

Sundströms (2006) forskning påvisar att self-efficacy är att av de bästa begreppen för att titta på individens kognitiva skattning av hur individen tror att den klarar en specifik situation. I enighet med det Sundström påvisar kan detta ges som en förklaring till varför svaren i föreliggande studies resultat inte blev lika tydliga om att man utvecklat en tro på den egna förmågan inom de andra temaområdena. Detta då de andra temaområdena, utöver skolsituationer, inte utgjorts av situationer som varit lika uppgiftsspecifika.

Som tidigare nämnts var handledarnas stöd viktigt när respondenterna stod inför en utmanande uppgift som de tyckte verkade svår att bemästra. I resultatredovisningen återfinns ett citat vilket belyser hur en handledare tog sig tid att sätta sig ned för att hjälpa till och förklara hur man kan gå tillväga inför ett prov. Usher et al (2009) lyfter i deras forskning fram vikten av att lärare bör försöka att tydligt instruera hur elever ska ta sig an en uppgift som verkar svår. Detta för att maximera möjligheten för eleven att den ska finna en tro på att den ska klara av uppgiften. I enighet med det Usher et al (2009) menar påtalar respondenten vikten av stöd för att kunna ta sig an uppgiften och bemästra den. I denna studies resultatdel framkom tydliga svar från respondenterna kring hur handledarna inom Here 4 U har fyllt en funktion som dom saknat hos lärarna. Lika tydligt som frånvaron av lärarnas engagemang var för respondenterna, lika tydligt beskrev respondenterna närvaron av handledarnas engagemang.

Heslin (1999) lyfter i sin forskning fram vikten av att som ledare individanpassa och skapa skraddarsydda förutsättningar för att individen ska kunna öka sina prestationer. Ett sådant

ledarskap är ett tidskrävande arbete med stor ansträngning som kräver stort engagemang. Som framkommer av respondenternas svar i resultatredovisningen var detta inte ett engagemang de fick från lärarna. Det vill säga att de upplevde ett oengagemang för deras person, då ingen förståelse för deras individuella förutsättningar att kunna klara av uppgiften gavs från lärarna. De återkommande beskrivningarna är att handledaren har fyllt denna funktion i stället. Som en analys av det uppstådda fenomenet, att eleverna upplever brister i lärarnas engagemang, kan detta förstås genom det Heslin (1999) beskriver, att ett förhållningssätt gentemot individen som strikt baseras på en individuell förståelse för individen är något som är väldigt tidskrävande. Ungdomarnas upplevelser att lärarna har ett dåligt engagemang för dem som individer kan sättas i förhållande till det Heslin påvisar att det krävs mycket tid för att individanpassa uppgifter. I relation till ovan skrivna kan frågan därför ställas om lärarna har en för hög arbetsbelastning vilket resulterar i att lärarna inte kan uppbringa tiden att ha ett individanpassat förhållningssätt inför individens förmåga att kunna ta sig an skoluppgifter?

I föreliggande studies resultatdel presenterades även resultat om respondenters beskrivningar av andra påverkansfaktorer utöver Here 4 U. Bland annat lyftes familjen fram som en drivkraft att genomföra uppgifter som upplevdes som svåra. Bandura et al menar att engagerade föräldrar kan öka sina barns skolprestationer genom sina handlingar. Majoriteten av respondenterna lyfte dock ej fram familjen under intervjusituationerna som något som haft stor inverkan på deras skolprestationer eller liknande. De respondenter som inte påtalade familjen som en stark påverkansfaktor för deras utveckling belyste desto starkare Here 4 U:s inverkan på deras utveckling i olika situationer. Tänkbart är då att Here 4 U kan fungera som en friskfaktor för de respondenter som inte lyfte fram sin familj under intervjutillfällena.

7. Slutdiskussion

Uppsatsen syfte var att undersöka upplevelsen av hur respondenternas deltagande i Here 4 U:s verksamhet har påverkat deras tro på den egna förmågan. Self-efficacy är begreppet som valts att användas för att undersöka ovanstående. Utifrån syftet formulerades fyra frågeställningar vilka är: vilken betydelse har Here 4 U haft för ungdomarnas tro på den egna förmågan vad gäller tankar och beteende i skolsituationer och i relationer till andra ungdomar? Vilken betydelse har Here 4 U haft för ungdomarnas tron på den egna förmågan vad gäller tankar och beteende kring situationer vilka berör skadegörelse och droger? Vilken betydelse har Here 4 U haft för ungdomarnas tro på den egna förmågan att kunna påverka sina framtida livsval? På vilket sätt har verksamheten, handledaren och ungdomsgruppen haft betydelse för ungdomarnas tro på den egna förmågan under deras tid som medlemmar?

Studiens första frågeställning behandlade vilken betydelse Here 4 U haft för respondenternas tro på den egna förmågan vad gäller tankar och beteende i skolsituationer samt i relation till andra ungdomar. Studiens resultat påvisade att Here 4 U har haft en påtaglig betydelse för deras utveckling vad gäller tankar och beteenden gällande deras tro på sin förmåga i skolsituationer. Detta var en upplevelse som de konkret kunde sätta ord på. Deltagandet i Here 4 U hade ökat deras tro på att lyckas i skolan. De konkreta svaren utgjordes av att respondenterna påtagligt sett sin förändring genom höjda betyg och en högre skolnärvaro. Vad gäller respondenternas svar på frågorna vilka berörde hur de tänker och agerar i relation till andra ungdomar när något oväntat uppstår, är resultatet inte lika entydigt utifrån en förståelse om self-efficacy. Det respondenterna beskrev var att de via Here 4 U:s gruppansamling fått en ökad förståelse för andra ungdomar som de tidigare inte skulle ha kommit i kontakt med. Dessa svar påvisar att det skett en förändring men att den inte kan härledas till en ökad tro på den egna förmågan. Det de istället påtalade var viktigt för förändringen var en naturlig mognadsprocess där de förändrat sitt synsätt genom erfarenheter

i livet. Detta resultat kan förklaras utifrån att self-efficacy är ett begrepp för att bedöma tron på den egna förmågan i en specifik situation, därför går det inte att bedöma en individs tro på sin förmåga utifrån en fråga om relationer. Utifrån ovanstående resonemang kan slutsatsen dras att föreliggande studies första frågeställning blivit besvarad, dock med ett varierat resultat om vilken betydelse Here 4 U haft för ungdomarnas tro på den egna förmågan. Att resultatet om hur Here 4 U haft en betydelse för respondenternas tro på den egna förmågan framstått som något tvetydigt kan dock inte härledas till att Here 4 U har misslyckats i att ha betydelse för dem i det här avseendet. Snarare kan anledningen till resultatet härledas till att några av frågorna i intervjuguiden omfattade ett område som inte kan förklaras utifrån det situationsspecifika begreppet self-efficacy.

Studiens andra frågeställning formulerades utifrån att medlemmarna i Here 4 U utbildats i bland annat drogkunskap, socialpsykologi och konflikthantering. Resultatet i föreliggande studie påvisade att Here 4 U haft betydelse för ungdomarnas tro på den egna förmågan vad gäller deras beteende i situationer som berör skadegörelse och droger. Att resultatet inte påvisade någon förändring vad gällde deras tankar om skadegörelse eller droger kan ha sin grund i att majoriteten av respondenterna sökt sig till verksamheten då Here 4 U stod för värderingar som de själva tyckte var viktiga. Flertalet av respondenterna uppgav att de redan innan de gick med i Here 4 U var emot både droger och skadegörelse. Däremot uppgav de att de skett en förändring vad gäller deras beteende, vilken berodde på en ökad kunskap som de fått via verksamhetens föreläsningar och utbildningar. De beskrev hur de genom en ökad kunskap om vilka konsekvenser destruktiva livsval kan orsaka, fått en ökad tilltro till sin förmåga att göra sunda livsval. Vidare påtalade respondenterna vikten av handledarnas stöd när de behövde tips och råd för hur de skulle agera i olika situationer. De beskrev hur de genom feedback från handledarna stärktes i sin tro att våga stå upp för sina åsikter och det de tror är bäst för sig själva i situationer där en risk finns för att göra destruktiva val. Med det ovan beskrivna kan slutsatsen dras att frågeställningen, om vilken betydelse Here 4 U har haft för deras tro på den egna förmågan vad gäller tankar och beteenden kring situationer vilka berör skadegörelse och droger, blivit besvarad. Utifrån en förståelse om begreppet self-efficacy har respondenterna uttryckt att de fått en ökad tro på den egna förmågan att våga agera. Den andra frågeställningen besvaras således med att Here 4 U haft en betydelse för respondenternas tro på den egna förmågan vad gäller deras beteende. Störst betydelse för deras tro på den egna förmågan i detta avseende beskrevs vara stöd från handledarna och tillskansad kunskap som de erhållit via verksamheten.

För att få svar på föreliggande studies tredje frågeställning ställdes det under intervjutillfällena frågor om respondenternas tankar gällande framtiden, mål i livet samt om Here 4 U bidragit till en känsla av att de lyckats med något. Studiens resultat påvisade att samtliga respondenter angav att Here 4 U inte haft någon betydelse för deras mål i livet eller deras framtidstro. De angav att deras mål i livet var de samma som de hade innan de blev medlemmar i elevorganisationen Here 4 U. Däremot beskrev samtliga att Here 4 U hade bidragit till en känsla av att de lyckats med någonting. Majoriteten av respondenterna kunde med stolthet beskriva att de såg på sig själva som bättre människor genom sitt medlemskap i Here 4 U. Ett sätt att förklara hur de upplever sig som bättre människor är att de idag vågar göra mer saker, detta förklarar de genom att de sett att andra vågar och därmed haft förebilder att jämföra sig med. Deras berättelser kan förstås, utifrån begreppet self-efficacy, som att en ökad tilltro till den egna förmågan att våga göra saker utgörs av möjligheten att jämföra sig med betydelsefulla förebilder. Respondenterna påtalade även Here 4 U:s betydelse för deras ökade tro på den egna förmågan att våga göra saker som de tidigare inte vågat, vilket gav dem en känsla av att de lyckats med något, vilket kan ses som en viktig erfarenhet att ta med sig i

framtiden. Utifrån ovanstående kan slutsatsen dras att på två av delfrågorna hade Here 4 U inte haft någon betydelse för utveckling av tron på den egna förmågan då de angav andra påverkansfaktorer. Vid en tredje lyftes Here 4 U fram som en betydande påverkansfaktor vid utveckling av tron på den egna förmågan. Sammanfattningsvis har frågeställningen besvarats dock inte utifrån ett entydigt svar om att Here 4 U haft betydelse ungdomarnas tro på den egna förmågan att kunna påverka sina framtida livsval.

För att kunna besvara den sista frågeställningen avslutades varje enskild fråga i intervjuguiden med att respondenterna ombads att beskriva vilken del i verksamheten Here 4 U som hade haft störst betydelse vid en utveckling av ett tankesätt eller ett förändrat beteende.

Svarsalternativen utgjordes av verksamheten, handledaren eller ungdomsgruppen. Utifrån studiens resultat går det att utläsa att samtliga faktorer har varit viktiga för deras tid i Here 4 U. De viktigaste aspekter som lyftes vad gäller verksamheten var att genom utbildningar och föreläsningar har respondenterna fått ny kunskap som stärkt dem i deras känsla att tro på sin förmåga att göra sunda val i riskfyllda situationer. Handledarskapet lyftes fram som en viktig faktor i samtliga temaområden i föreliggande studie. Det respondenterna lyfte fram som viktigt för att stärka deras tro på den egna förmågan var genom att handledarna var goda förebilder, samt genom det stöd som handledarna gav via stöttning, feedback, peppning och deras ständiga tro på individens möjligheter att bemästra svårigheter i olika situationer. I studiens resultatdel framkommer beskrivningar att känslan av att tillhöra en grupp var väldigt viktig. Känslan av att tillhöra gruppen bidrog till en ansvarskänsla att vara stark i att stå upp för sina egna och gruppens värderingar. Gruppen beskrivs ha motiverat respondenterna att tro på den egna förmågan att stå upp för sig själva och sina värderingar. Även om de

lyfte fram grupptillhörigheten som stark och viktig under medlemstiden, så påvisar slutsatsen i en av studiens analyser att grupptillhörigheten starkt präglas och bärs upp av handledaren. Om handledaren i enighet med KASAM inte bidrar till en känsla av begriplighet och hanterbarhet hos individerna så påverkas deras känsla av meningsfullhet att vara en del av verksamheten. Med ovanstående beskrivna anses den föreliggande studies fjärde frågeställning vara besvarad. Såväl verksamhet som ungdomsgrupp har på olika sätt enligt ovan beskrivna, haft betydelse för respondenternas tro på den egna förmågan under deras sammantagna tid som medlemmar i Here 4 U. Studiens sammantagna slutsats blir dock att handledarskapet är den faktor som haft störst betydelse för respondenternas tro på den egna förmågan samt även framkommit som den faktor som gör det meningsfullt att vara en del av Here 4 U.

Ovanstående diskussion utgör slutsatsen att föreliggande studies resultat knyter an till syftet att undersöka åtta ungdomars upplevelser av hur deras deltagande i elevorganisationen Here 4 U:s verksamhet har påverkat deras tro på den egna förmågan.

I föreliggande studie har en kvalitativ metod med semistrukturerad intervjuguide utgjort tillvägagångssättet för att söka svar på frågeställningarna. Valet av metod baserades på en önskan att i en öppen dialog få respondenternas berättelser om deras upplevelser av deras livsvärld. Metoden har bidragit till att ändamålet uppfyllts i enighet med att frågeställningarna blivit besvarade. Att svaren kring vissa av frågorna varit något svårare att avläsa och lyfta fram som svar på om tron på den egna förmågan påverkats, beror på intervjufrågornas öppna karaktär. Detta då frågor om tron på den egna förmågan, vilka ska förstås utifrån begreppet self-efficacy, behöver ställas utifrån ett situationsspecifikt perspektiv, vilket belyses i den tidigare forskningen som presenteras i studiens tredje avsnitt. Valet att söka svar på studiens frågeställningar, genom en semistrukturerad intervjuguide där respondenterna beskriver deras upplevelser av deras tro på den egna förmågan, gjorde det svårare att vid en direkt anblick i

intervjusvaren kunna utröna vad i berättelsen som specifikt handlade om tron på den egna förmågan. Svårigheten förstärktes av den fenomenologiska inspirationen i analysmetoden. Detta då tolkningar av respondenternas svar har undvikts och istället har citaten lyfts fram i sin helhet och förklarats utifrån sitt innehåll. En slutsats är att studiens resultat vad gäller att få specifika svar kopplade till tron på den egna förmågan, hade ökat om en kvantitativ metod valts, då den metodens ändamålsenlighet mer överensstämmer när man avser att mäta något specifikt. Ovanstående resonemang kan stärkas utifrån att forskning som tidigare gjorts kring begreppet self-efficacy har till en majoritet utgjorts av kvantitativa metoder.

Anledningen till att en kvalitativ metod med semistrukturerad intervjuguide valts, trots vetskapen om hur tidigare forskning bedrivits, utgjordes av att få en subjektiv förståelse om och i så fall hur respondenterna upplevde att deltagandet i Here 4 U påverkat deras tro på den egna förmågan. Även om valet av metod inte varit helt ändamålsenligt för det begrepp som avsågs användas för att förklara tron på den egna förmågan, har ändå resultatet påvisat att respondenterna under sitt medlemskap i Here 4 U utvecklat tron på den egna förmågan. Den kvalitativa intervjumetoden med semistrukturerad intervjuguide utgjorde dock att det framkom andra viktiga aspekter i resultatet som är minst lika intressanta att förstå, varpå det i studiens teoretiska referensram lyftes in två andra teorier för att kunna analysera det resultat som uppkom vid intervjutillfällena. Avgränsningen i respondenturvalet, vilken utgjordes av att respondenterna skulle ha haft ett flerårigt medlemskap, kan ha påverkat hur de beskrev den förändring som skett. Tänkbart är att med tiden sviktar minnet av hur man såg på en uppgift eller situation. Att respondenterna under sin medlemstid gått från nedre tonåren till de övre tonåren kan vara en förklaring till att de själva lyfte mognadsprocessen som en del av deras utveckling.

Utifrån denna studies positiva resultat att Here 4 U påverkat ungdomars tro på den egna förmågan, kan ett förslag till kommande forskning för att söka bredare kunskap, vara att genomföra en kvantitativ longitudinell studie. Detta då en kvantitativ metod genom dess ändamålsenlighet mäter respondenternas svar hur deras medlemskap haft betydelse för tron på den egna förmågan utifrån begreppet self-efficacy. Fördelen med att göra en longitudinell studie utgörs av att kunna ställa frågan i den situation där individen befinner sig just nu, för att sedan efter en tid återkomma och ställa exakt samma fråga och mäta om det skett någon förändring.

I föreliggande studie har resultaten påvisat att det fanns en relevans att undersöka tron på den egna förmågan utifrån begreppet om self-efficacy inom förebyggande arbete för ungdomar. Detta då frågeställningarna blivit besvarade utifrån att respondenterna upplever att de utvecklat en tro på den egna förmågan under sin tid som medlemmar i Here 4 U.

Avslutningsvis görs en reflektion att begreppet self-efficacy har varit ändamålsenligt för att förklara ungdomars utveckling av tron på den egna förmågan i specifika situationer. Men då det socialt förebyggande arbetet är så komplext kan inte alla de förändringar som sker förklaras utifrån enbart ett situationsspecifikt begrepp. Därför blir det viktigt att, utöver att svar uppkommit vilka påvisar att ungdomarnas tro på den egna förmågan förändrats, sammanfattningsvis poängtera att Here 4 U haft en omfattande betydelse för respondenterna under deras ungdomsår när skapandet av en identitet skett. Respondenterna har med glädje och värme beskrivit hur viktiga handledarna varit för dem och hur gruppstillhörigheten har utgjort en stor trygghet för dem under medlemstiden i Here 4 U.

7.1 Slutreflektioner

Inledningsvis i studien diskuterades skolan som en av de viktigaste skyddsfaktorer för barn och ungdomars möjlighet till en gynnsam utveckling. Där beskrevs hur skolan i alla avseenden inte lyckades att nå de mål som finns föreskrivna i läroplanen i det hänseende att skapa en miljö där alla elever får uppleva känslan av framgång i skolan. Därför diskuterades vikten av ett förstärkt skyddsnät för eleverna i form av elevorganisationer. Studiens mest entydiga resultat var att ungdomarna via sitt medlemskap fått den stöttning från handledarna i verksamheten och via grupptillhörigheten, vilka krävdes för att de skulle börja tro på den egna förmågan att klara av skoluppgifter och skolsituationen. Here 4 U har således haft en stor inverkan på ungdomarnas tro på den egna förmågan att kunna bemästra skolsituationen och avsluta skolan med goda resultat. Utifrån resultatet dras slutsatsen att Here 4 U är en viktig skyddsfaktor i det hänseende att verksamheten förstärkt det skyddsnät som skolan ska utgöra. Ett starkt belägg för att Here 4 U som verksamhet fungerar som en skyddsfaktor, är respondenternas beskrivning av hur ansvarskänslan inför att vara en del av verksamheten även återspeglar sig utanför skolan. Detta vittnar om att det förebyggande arbetet i skolan ger positiva effekter för ungdomarna även när de befinner sig i andra kontexter utanför skolan.

8. Referenser

- Ander, Birgitta, Andersson, Malin, Jordevik, Kajsa, & Leisti, Annuka (2005). *Möten i mellanrummet -socialt förebyggande arbete med ungdomar*. Växjö: Gothia AB
- Andersson, Bengt-Erik, & Strander, Kerstin (2001). Skolan, familjen och framtiden: social sårbarhet hos unga. *Lärarhögskolan i Stockholm: Individ, omvärld och lärande/forskning* nr 9
- Askheim, Ole-Petter, & Starrin, Bengt (2009). *Empowerment i teori och praktik*. Malmö: Gleerups utbildning AB
- Aspers, Patrik (2007). *Etnografiska metoder*. Malmö: Liber AB
- Antonovsky, Aaron (2005). *Hälsans mysterium*. Stockholm: Natur och kultur
- Bandura, Albert (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. Worth Publishes
- Bandura, Albert, Barbaranelli, Claudio, Caprara, Gian Vittorio, & Pastorelli, Concetta (2001). Self-efficacy beliefs as shapers of children's aspirations and career trajectories. *Child development* 72 (1), 187-206
- Broberg, Anders, Almqvist, Kerstin, & Tjus, Tomas (2003). *Klinisk barnpsykologi – utveckling på avvägar*. Stockholm: Natur & Kultur
- Bjurwill, Christer (1995). *Fenomenologi*. Lund: Studentlitteratur
- Djurfeldt, Göran, Larsson, Rolf, & Stjärnhagen, Ola (2003). *Statistisk verktygslåda – samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur
- Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, & Wängnerud, Lena (2007). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts Juridik AB
- Here 4 U (2004). *Förebyggandeprojektet Socialarbetare i skolan – ett samarbete mellan Wenströmska gymnasiet och FritidUngdom inom ramen för Plattformsprojektet*. Hämtat den 3 maj 2011 från <http://www.here4u.se/Utvardering.aspx?kat=Utvardering>
- Here 4 U (2011). *Vad är Here 4 U?* Hämtat den 6 april 2011 från <http://www2.vasteras.se/forebygggarcentrum/default.aspx>
- Heslin, A Peter (1999). Boosting empowerment by developing Self-efficacy. *Asia Pacific journal of human resources*. 37 (52), 52-63
- Hjelm, Maria, & Wijgård - Randerz, Rebecca (2010) Att förebygga i skolan - en kvalitativ studie om organisationen Here 4 U och dess medlemmar. *C-uppsats. Örebro Universitet, akademien för juridik, psykologi och socialt arbete*
- Konstenius, Viktoria, & Schillaci, Maria (2010). *Skolfrånvaro – KBT-baserat kartläggnings- och åtgärdsarbete*. Lund: Studentlitteratur AB

Kvale, Steinar, & Brinkmann, Svend (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB

Lagerberg, Dagmar, & Sundelin, Claes (2000). *Risk och prognos i socialt arbete med barn. Forskningsmetoder och resultat*. Stockholm: Gothia förlag

Landstinget Västmanland (2008). *Liv och hälsa ung 2008*. Hämtat den 27 april 2011 från http://www.ltv.se/upload/Egna_Bilder/Hsn-stab/Folkh%C3%A4lsoenhet/Liv%20och%20H%C3%A4lsa%20Ung%202008/L%20o%20H%20Ung%202008%20V%C3%A4ster%C3%A5s.pdf

Larsson, Sam, Lilja, John, & Mannheimer, Katarina (2005). *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur

Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet -LPO 94, Hämtat den 15 april från www.skolverket.se

Pajares, Frank (2004). *Albert Bandura: Biographical sketch*. Hämtat den 11 maj 2011 från <http://des.emory.edu/mfp/bandurabio.html>

Skolverket (2009). *Attityder till skolan 2009*. Hämtat den 15 april från www.skolverket.se/sb/d/3533/a/20138

Sundström, Anders (2006). Beliefs about perceived competence. *EM* 55, 1-49

Tengland, Per-Anders (2008). Empowerment: a conceptual discussion. *Health care Analysis*. 16 (77), 77-96

Usher, L Ellen, & Pajares, Frank (2009). Sources of self-efficacy in mathematics: A validation study. *Contemporary educational psychology*. 89 (101), 89-101

Västerås stad (2005). *Barn och ungdomsprogram i Västerås stad*. Hämtat den 19 april 2011 från <http://www.vasteras.se/Tvarsnittsdokument/Grundskolen%C3%A4mnd/barnungdomsprogram.pdf>

Västerås stad (2009). *Handlingsplan Alkohol- och narkotikaförebyggande*. Hämtat den 21 maj 2011 från <http://www.vasteras.se/Tvarsnittsdokument/Individ%20och%20Familjen%C3%A4mnd/Handlingsplan%20Alkohol-%20och%20narkotikaf%C3%B6rebyggande.pdf>

Bilaga 1

Intervjuguide

Inledning till intervjun: Syftet med studien. Etiska aspekter. Tillgång till den färdiga studien.

Bakgrundsfrågor

Hur gammal är du?

Vilka bor du tillsammans med?

Finns det människor i din omgivning som studerar/studerat på högskola/universitet?

Vilken typ av bostadsområde bor du i, ex. villa, höghus?

Vad gör du helst på fritiden, är du med i någon förening?

Hur länge har du varit medlem i Here 4 U?

Hur många handledare har du haft?

Hur kommer det sig att du gick med i Here 4 U?

Tankar och beteende:

Kan du beskriva vad tänker du om skadegörelse, ex. klotter?

Hur betar du dig om du ser något sådant?

Kan du berätta vad tänkte du om skadegörelse innan du gick med i Here 4 U?

Hur betedde du dig innan du gick med i Here 4 U?

Är det någon skillnad? Om ja, har Here 4 U bidragit till den förändringen? Vad har haft störst betydelse, verksamheten, handledaren eller ungdomsgruppen?

Kan du berätta vad tänker du om droger?

Hur betar du om du ser att någon använder droger?

Vad tänkte om droger innan du gick med i Here 4 U?

Hur betedde du dig då innan du gick med i Here 4 U?

Är det någon skillnad? Om ja, har Here 4 U bidragit till den förändringen? Vad har haft störst betydelse, verksamheten, handledaren eller ungdomsgruppen?

Skolsituation och relationer till andra ungdomar:

Kan du berätta hur du tänker och känner om du hamnar i en oväntad situation med en ungdom som du inte känner?

Hur betar du i en sådan situation?

Vad tänkte och kände du i sådana situationer innan du gick med i Here 4 U?

Hur betedde du dig innan du gick med i Here 4 U?

Är det någon skillnad? Om ja, har Here 4 U bidragit till den förändringen? Vad har haft störst betydelse, organisationen, handledaren eller ungdomsgruppen?

Kan du berätta vad du tänker om lärare och skolan?

Hur beter du dig mot lärare och i skolan?

Vad tänkte du om skolan och lärare innan du gick med Here 4 U?

Hur betedde du dig i skolan och mot lärare innan du gick med i Here 4 U?

Är det någon skillnad? Om ja, har Here 4 U bidragit till den förändringen? Vad har haft störst betydelse, verksamheten, handledaren eller ungdomsgruppen?

Personlig utveckling och framtida livsval:

Berätta om dina tankar om framtiden, ex jobb, vidare studier, familj?

Tänkte du på ett annat sätt innan du gick med i Here 4 U?

Om ja, vad har påverkat dig mest, verksamheten, handledaren eller ungdomsgruppen?

Kan du berätta om dina mål i livet har förändrats under din tid i Here 4 U?

Om ja, vad har påverkat dig mest, organisationen, handledaren eller ungdomsgruppen?

Kan du berätta om Here 4 U bidragit till en känsla av att du lyckats med något?

Om ja, vad har påverkat dig mest, organisationen, handledaren eller ungdomsgruppen?

Kan du berätta om du har eller har haft någon förebild i Here 4 U och på vilket sätt den personen i så fall har eller har haft inverkan på dig?

Kan du berätta om din tro på din egna förmåga att klara av problem, eller svåra situationer eller uppgifter?

Har din upplevelse av att kunna hantera de här situationerna förändrats under din tid i Here 4 U?

Är det någon skillnad? Om ja, har Here 4 U bidragit till den förändringen? Vad har haft störst betydelse, verksamheten, handledaren eller ungdomsgruppen?

Avslutande frågor:

Något du vill tillägga?

Får vi ta kontakt om det är något vi undrar över?

Bilaga 2

Swedish Version of the General Self-Efficacy Scale

Marcus Koskinen-Hagman, Ralf Schwarzer & Matthias Jerusalem, 1999

1. Jag lyckas alltid lösa svåra problem om jag bara anstränger mig tillräckligt.
2. Även om någon motarbetar mig hittar jag ändå utvägar att nå mina mål.
3. Jag har inga svårigheter att hålla fast vid mina målsättningar och förverkliga mina mål.
4. I oväntade situationer vet jag alltid hur jag skall agera.
5. Till och med överraskande situationer tror jag mig klara av bra.
6. Tack vare min egen förmåga känner jag mig lugn även när jag ställs inför svårigheter.
7. Vad som än händer klarar jag mig alltid.
8. Vilket problem jag än ställs inför kan jag hitta en lösning.
9. Om jag ställs inför nya utmaningar vet jag hur jag skall ta mig an dem.
10. När problem uppstår kan jag vanligtvis hantera dem av egen kraft.